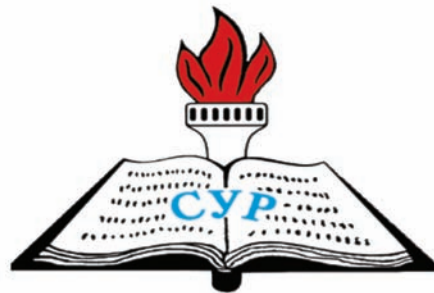

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Ulebrany

Serie nouă, nr. 357-358 / aprilie 2018

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Cercetarea etnogenezei slavilor de est are o tradiție de aproape 200 de ani, timp în care s-au format câteva puncte de vedere de bază. În Rusia țaristă, de pildă, ideologii oficiali, susținuți de istorici ai vremii, îi tratau pe toți slavii estici drept „un singur popor rus“ cu istorie ce începe cu Rusia Kieveană, considerată a fi cel mai vechi stat rus. Istoriografia sovietică a recunoscut dreptul popoarelor ucrainean și belarus la istorie și limbă proprie, dar nu a renunțat la pre-

nenii nu au nicio legătură cu Rusia Kieveană. Așadar, unui cititor de rând îi vine greu să se descurce în toate aceste opinii și, deseori, acceptă tot felul de scorneli drept adevăr istoric.

În căutarea adevăratelor origini ale poporului ucrainean trebuie să nu uităm faptul că ucrainenii reprezintă parte a lumii slave, iar limba ucraineană este una dintre limbile slave. Purătorii limbii ucrainene au o tradiție de peste o mie de ani de folosire a limbii materne în cele

Originea limbii ucrainene și a poporului ucrainean

tenția privind moștenirea istorică asupra Rusiei Kieveane, declarând-o „stat est-slav comun“. Ideologii sovietici propagau doctrina aprobată de instanțele superioare ale Partidului Comunist potrivit căreia existența popoarelor ucrainean și belarus și a limbilor lor datează din secolele al XIV-lea - al XV-lea. Încercările unor istorici și filologi ruși de a începe istoria Rusiei și a limbii ruse din secolele al IX-lea - al X-lea au fost agreate de puterea oficială, în timp ce aceleași aspirații ale Ucrainei și Bielorusiei erau considerate ostile, fiind aspru persecutate.

O bună bucată de vreme doar cercetătorii ucraineni din Diaspora își puteau exprima liber opiniile și dezvolta concepția privind etnogeneza ucrainenilor în conformitate cu adevărul istoric.

În zilele noastre, restabilirea statalității ucrainene și renașterea spirituală a națiunii a dus la creșterea substanțială a interesului public față de originea limbii ucrainene și a poporului ucrainean. Ca dovadă stau numeroasele lucrări ale specialiștilor, dar și ale unor amatori fie ei jurnaliști, scriitori, ingineri, medici etc. Pe de altă parte, tributari unor dogme și păreri învechite, unii autori împing începuturile istoriei independente a ucrainenilor și ale formării limbii ucrainene în secolele al XVII-lea - al XVIII-lea, iar perioadele anterioare leagă de existența exclusivă a statalității ruse. După această logică, ucrai-

nenii nu au nicio legătură cu Rusia Kieveană. Așadar, unui cititor de rând îi vine greu să se descurce în toate aceste opinii și, deseori, acceptă tot felul de scorneli drept adevăr istoric.

Istoria limbii ucrainene este strâns legată de istoria formațiunilor statale ale poporului ucrainean. În secolele al XI-lea - al XII-lea, în timpul fărâmițării feudale a Rusiei Kieveane, limba ucraineană era deja formată. Cele mai vechi documente din această perioadă a Ucrainei de astăzi, care s-au păstrat până în zilele noastre, aduc zeci și sute de cazuri de exprimare a trăsăturilor specifice ale limbii ucrainene vii. Renumitul lingvist A. Krymskyi, care a cercetat o cantitate imensă de material faptic, a afirmat categoric că în secolul al XI-lea limba ucraineană vorbită „era în întregime de sine stătătoare în cadrul slavilor de răsărit“.

Drept urmare, secolele al XI-lea - al XII-lea pot fi considerate, în mod convențional, drept perioadă de încheiere a formării limbii ucrainene și de debut al unei noi etape în istoria ei când limba ucraineană a căpătat toate trăsăturile lingvistice ce îi sunt proprii.

Limba ucraineană contemporană este limbă de stat a unei țări independente, a doua între limbile slave din punctul de vedere al numărului de vorbitori, cu o formă literară formată, codificată prin reguli ortografice, numeroase manuale, dicționare și prin gramatici.

Ion ROBCIUC

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2

Profesorii Școlii de Arte
pentru Copii „Vyșenka“
din Vinnyțea la Iași

pag. 3

„În amintirea Cobzarului“

pag. 4

Zilele Taras Șevcenko
la Tulcea

pag. 4-5

Târgul de Paști, ediția
a XX-a la Gura Humorului

pag. 8-9

Formații negostinene la
Festivalul-concurs
„Comori de suflet
românesc“

pag. 9

Ziua Învierii – ziua
împăcării și a
dragostei

pag. 10

Paștele sărbătorit de
comunitatea ucrainenilor
din București

pag. 11

Cazaciocuri și...

pag. 14

Din agenda deputatului UUR

Deși perioada de referință a acestei ediții a rubricii noastre a inclus și sărbătorile pascale, cu inerenta prioritate acordată acțiunilor sărbătorești, am avut ocazia să consemnăm și lucruri consistente atât în domeniul activității de legislație, cât și în sfera campaniei permanente „Cunoaște! susține! rezolvă!”, dar și pe planul afirmării prestigiului UUR prin reprezentanții săi.

ZIUA LIMBII UCRAINESE

Încă de la sfârșitul lunii ianuarie, deputatul nostru a inițiat, redactat și depus o propunere legislativă având ca obiect instituirea zilei de 9 noiembrie ca Ziua Limbii Ucrainene. Proiectul împlinește un mai vechi deziderat al membrilor comunității noastre etnice, aliniază exercițiul drepturilor minorității ucrainenilor la nivelul altor minorități naționale din România cărora le-a fost consacrată prin lege o astfel de zi sărbătorească și confirmă, și prin această modalitate, locul important pe care ucrainenii din România îl dețin în ansamblul minorităților naționale.

Senatul României, ca primă cameră sesizată conform competențelor stabilite prin Constituție, a repartizat propunerea legislativă Comisiei pentru administrație publică și organizarea teritorială. După mai multe ședințe de lucru, la care a participat și inițiatorul propunerii, domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, Comisia a dat în unanimitate aviz favorabil pentru propunerea legislativă.

L-am rugat pe domnul deputat Petrețchi să răspundă câtorva întrebări:

– *Care este importanța avizului favorabil al Comisiei față de parcursul legislativ?*

– *Ca să mă exprim mai liber este, adică a fost, pasul cel mai important sub aspectul tehnicii legislative. Urmează plenul Senatului, unde votul este prioritar politic.*

– *Prevedeți un vot favorabil?*

– *Nici nu vreau să iau în discuție altă soluție. De altfel, nu voi sta cu mâinile în sân, voi susține ideea proiectului cât mai insistent în discuțiile ocazionale cu colegii din Senat.*

– *Speranța nu e ca proiectul de lege să „treacă” pur și simplu, ci să fie adoptat cu o largă majoritate.*

– *După care urmează ...*

– *... După care urmează procedura în Camera Deputaților și promulgarea de către Președintele României.*

– *Credeți că se vor împlini aceste lungi proceduri până la data de 9 noiembrie anul acesta?*

– *Calendarul depinde de Birourile Permanente, dar eu mă voi strădui.*

– *Trebuie să identificăm în acest proiect legislativ și un alt tâlc decât valoarea simbolică a instituirii Zilei Limbii Ucrainene ?*

– *Interesantă întrebare! Da, ați intuit bine. Valoarea simbolică este numai unul dintre motive. Vedeți, sintagma aceasta, identitate cultu-*

rală, ar trebui avută în vedere cu o responsabilitate mult mai mare decât ne-am obișnuit. Deși venim din vechime, ucrainenii, din patria de origine, dar și din diaspora, parcurgem o perioadă de revigorare a conștiinței naționale. Aceasta nu se realizează de la sine, nici nu e un proces lipsit de șovăieli și contradicții. Nu numai ca parlamentar, ci și ca președinte al UUR, împreună cu Consiliul (Rada) UUR, sunt tot mai preocupat de ecuația aceasta: identitate culturală – conștiință identitară – unitatea comunității etnice - exercițiul efectiv al drepturilor și obligațiilor consfințite prin Constituția României.

PERSEVERENȚĂ CA PARLAMENTAR

Opinia publică urmărește cu interes activitatea comisiilor parlamentare de anchetă. Anul trecut, activitățile comisiilor parlamentare speciale au cunoscut unele sincope și polemici legate de statutul acestora.

Analizând această problemă de larg interes, dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi a ajuns la concluzia că disfuncțiile sunt datorate, în mare măsură, lipsei unei reglementări legale adecvate. A întocmit pentru aceasta o propunere legislativă pe care a depus-o la Senat. La data aceea, propunerea a fost respinsă, după o mai veche meteahnă a vieții parlamentare, în sensul că propunerile care privesc subiecte politice fierbinți sunt analizate prin prisma politicului – inclusiv a apartenenței la formațiunile politice – și nu după valabilitatea lor intrinsecă.

Considerând că perseverența este o calitate indispensabilă pentru un parlamentar ce nu face parte din marile formațiuni politice, dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi și-a reformulat soluțiile de drept preconizate și le-a asociat ideilor unui grup de inițiatori cu susținere politică importantă. Deputatul UUR a fost cooptat de facto în grupul de inițiatori, iar propunerile sale au fost incluse în Propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și senatorilor.

În mod special, a fost apreciată propunerea deputatului UUR care asigură obiectivitatea inclusiv procedura depunerii de către membrii propuși pentru formarea comisiilor speciale de anchetă a unui jurământ de imparțialitate.

„CUNOAȘTE! SUSȚINE! REZOLVĂ!”

Bugetul de timp alocat în această perioadă de către dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi acțiunii sale cu caracter permanent „Cunoaște! Susține! Rezolvă!” a avut în vedere, cu prioritate, verificarea în școli și la inspectoratele de învățământ a problemelor ridicate cu prilejul recentei Consfătuiri pe problemele de învățământ, despre care s-a relatat pe larg și în paginile publicației noastre.

Documentarea și analizele s-au efectuat cu

participarea liderilor filialelor județene ale UUR și a altor colegi din conducerea filialelor, în următoarea succesiune:

În județul Caraș-Severin documentarea s-a făcut la Școala Gimnazială din comuna Păltiniș, satul Cornuțel (împreună cu președintele filialei UUR, Liber Ivan, și prim-vicepreședintele Bobec Mihai), în județul Timiș la Școala Gimnazială din Știuca și la Colegiul „Julia Hasdeu” din Lugoj (împreună cu președintele filialei UUR, Hleba Gheorghe, și doamna Clempuşac Maria, inspector școlar pentru minorități), în județul Maramureș la școlile gimnaziale din Poienile de sub Munte, Repedea, Ruscova, Crasna Vișeuului și Valea Vișeuului (împreună cu președintele filialei UUR Miroslav Petrețchi și președinții organizațiilor locale Chifa Ștefan, Mocerneac Gheorghe, Mariciuc Pintea), iar în județul Suceava la școlile din Bălcăuți, Negostina, Gropeni, Șerbăuți, Măriței (împreună cu președintele filialei, Sauciu Ilie, cu doamna inspector școlar Mihoc Lucia, iar la Bălcăuți cu consilierul local Șoiman Petru).

Pretutindeni convorbirile s-au purtat atât cu primarii localităților sau alți reprezentanți ai unităților administrativ-teritoriale, cât și cu, bineînțeles, directorii școlilor și alte cadre didactice.

La acest adevărat maraton de documentare și analiză tematică, deputatul a fost însoțit de doamna Codrea Elvira, consilier în Ministerul Educației Naționale.

SPRIJIN CU ȘI FĂRĂ GHILIMELE

O situație destul de critică afectează proiectele de dezvoltare rurală a comunei Poienile de sub Munte. Pe de o parte, comuna are nevoie stringentă de lucrări de modernizare, pe de altă parte, documentația înaintată de Primărie ministerului de resort este blocată de depășirea unui anumit plafon de finanțare. Față de dificultatea rezolvării unei asemenea situații, deputatul UUR a încercat să își unească demersurile cu ale unui alt parlamentar care s-a declarat foarte preocupat de problematica localității respective, ba chiar că a identificat și anumite soluții.

Din fericire, dl deputat Petrețchi nu s-a mulțumit cu asigurările fierbinți ale colegului său și a luat legătura din nou cu primarul localității, dl Ștefan Oncea, constatând că acele asigurări nu aveau nicio acoperire în fapte.

Convins că Poienile de sub Munte trebuie să primească un sprijin real, nu doar sub forma intențiilor, deputatul UUR a avut o consistentă întrunire de lucru cu președintele Consiliului Județean Maramureș, dl Gabriel Zetea, și cu dl prefect Vasile Moldovan, în timpul căreia au fost identificate soluții de sprijinire de către Consiliul Județean pentru demararea proiectelor de reabilitare a școlii și grădiniței din Poienile de sub Munte.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Continuăm să informăm cititorii noștri despre activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România.

În ziua de 21 martie 2018, la sediul central al UUR, a avut loc ședința de lucru ordinară a Prezidiului UUR.

În prima parte a lucrărilor ședinței a fost analizată situația financiar-contabilă a filialelor județene și, respectiv, a comisiilor UUR pe luna februarie, stadiul decontării cheltuielilor efectuate pe categorii de cheltuieli.

A urmat prezentarea devizelor estimative (19 devize) pentru activitățile planificate a se desfășura în luna martie, conform Planului de acțiuni culturale aprobat de Consiliul UUR la finele anului trecut. La toate filialele au fost planificate și urmează a se desfășura acțiuni dedicate sărbătoririi unor personalități ucrainene, legate de sărbători tradiționale de primăvară, întreceri sportive și

faza națională a olimpiadei de limba și literatura ucraineană, care va avea loc la București în perioada 2-5 aprilie 2018.

În cadrul ședinței au fost analizate și aprobate un număr de 31 referate de necesitate pentru cheltuieli gospodărești și de altă natură, care se înscriu în limitele fondurilor existente, bugetului aprobat și legislației în vigoare, urmând ca celelalte referate care privesc majoritatea filialelor să fie discutate la prima ședință a Consiliului ce va avea loc în luna aprilie a.c.

Un punct separat al ședinței, devenit permanent și plin de conținut, l-a constituit raportul de activitate prezentat de dl Petrețchi Miroslav Nicolae, deputat al minorității noastre în Parlamentul României. Probleme în detaliu vor fi reflectate în rubrica specială „Din agenda deputatului UUR“.

La finalul ședinței, au fost prezentate 16 invi-

tații, adrese, petiții, cereri venite din partea unor organizații, instituții, persoane fizice și juridice din țară și din Ucraina: susținerea și participarea la diferite acțiuni culturale (festivaluri, lansări de carte) în țară și în Ucraina, încheierea unor acorduri de colaborare.

Totodată, au fost prezentate probleme punctuale, care urmează să fie analizate la ședința Consiliului când se vor propune măsuri concrete în raport cu fiecare situație în parte.

La încheierea lucrărilor ședinței, Prezidiul a adoptat hotărâri și decizii pentru fiecare dintre măsurile adoptate, acestea fiind semnate de către membrii Prezidiului.

Pe timpul ședinței, membrii Prezidiului au avut și un schimb util și interesant de păreri cu membrii formației „Cervona kalyna“ din Negostina, care au participat la sărbătorirea poetului ucrainean Taras Șevcenko la filiala București a UUR și au vizitat și sediul central al UUR.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc în a doua decadă a lunii aprilie la o dată și în locația ce vor fi comunicate în timp util filialelor.

*Material realizat de vicepreședintele UUR,
Victor HRIHORCIUC*

Profesorii Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea au onorat sărbătorirea poetului ucrainean Taras Șevcenko la Iași

În perioada 24-26 martie a.c., o delegație reprezentativă a Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea, a vizitat orașul Iași. De mai bine de șase ani, în cadrul proiectului de creație populară „Arta fără frontiere“, colectivul școlii sus-amintite (elevi și profesori) participă la evenimentele cultural-artistice prilejuate de sărbătorirea poetului ucrainean Taras Șevcenko, organizate de Uniunea Ucrainenilor din România. De fiecare dată apariția colectivelor de la Școala de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea lasă impresii extrem de plăcute. Și de această dată publicul a avut ocazia să pătrundă în atmosfera culturii și artei ucrainene, aplaudând cu mare plăcere și mult entuziasm pe artiștii Școlii de Arte „Vyșenka“ din Vinnyțea, care au impresionat prin aparițiile lor în

calitate de soliști precum și în cadrul grupurilor vocal-instrumentale, prezentând lucrări clasice și din folclorul ucrainean, dansuri ucrainene și compoziții teatrale.

Și în acest an, întâlnirea de lucru prietenească a reprezentanților celor două popoare a fost deosebit de fructuoasă. În final, această prezență la Iași a adus pentru viața culturală și artistică a orașului

nostru evenimente semnificative. Delegația ucraineană a vizitat Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“, unde s-a întâlnit cu conducerea instituției, rezultatul final al întâlnirii fiind semnarea Acordului de cooperare între instituțiile din cele două țări, ceea ce va duce în viitor la extinderea cadrului cultural de manifestare și va contribui la promovarea unui schimb fructuos de bune practici și de experiență profesională internațională. Pe timpul întâlnirii de lucru, doamna director al Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea, Teteana Zaiciko, cu amabilitate a invitat elevi din cadrul Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă“, la data de 5 mai 2018, la Vinnyțea pentru a participa la ediția a IV-a a Festivalului-concurs ucrainean „Tânărul concertmaistru“. La rândul său, directorul Colegiului Național, dl Gheorghe Vornicu, i-a invitat pe profesorii Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ să participe la conferința științifică, în cadrul căreia vor fi dezbătute teme actuale privind procesul educativ și metodologia predării disciplinelor în domeniul artelor.

Pe timpul șederii în România, delegația ucraineană, cu mult interes și entuziasm, a făcut cunoștință cu monumente de patrimoniu cultural din România și nu numai, care sunt adunate la Palatul Culturii din Iași, a vizitat sediul filialei Iași a UUR și a participat la festivitățile de deschidere a Olimpiadei Naționale de Coregrafie, la care participă cele mai renumite colegii de artă din România.

Întâlnirea de lucru a lăsat încă o dată impresii de neuitat și a apropiat și mai mult popoarele noastre.

*Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR*

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactor:
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la

Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“

„În amintirea Cobzarului“

Între a fi marginalizat și a fi considerat „cel mai mare scriitor ucrainean și unul dintre cei mai însemnați reprezentanți ai romantismului literar slav și european“ (Dan Horia Mazilu), Taras Șevcenko continuă să-și transmită peste timp mesajul fraților săi ucraineni și tuturor celor care intră în contact cu opera sa.

O astfel de întâlnire cu spiritul poetului ucrainean a avut loc la Școala Gimnazială din Bălcăuți la data de 15 martie 2018. Elevii ciclului gimnazial, coordonați de doamna profesoară Lăcrămioara Grigoriuc, au pregătit un moment poetic intitulat „În amintirea Cobzarului“.

Prin intermediul acestei activități s-a urmărit familiarizarea elevilor cu biografia și opera poetului Taras Șevcenko. De asemenea, s-a avut în vedere promovarea limbii, culturii, istoriei, tradițiilor, obiceiurilor ucrainene în contextul sistemului de învățământ românesc.

Pe durata desfășurării proiectului, la orele de limba și literatura română/istoria și tradițiile minorităților, și în cadrul atelierelor de lectură, s-a urmărit realizarea temei propuse „În amintirea Cobzarului“, fiind folosite diverse metode didactice: observația, conversația, explicația, lectura, expunerea, dezbateră, reflecția personală, argumentarea, recitarea.

Versurile alese pentru a fi recitate de elevi au acoperit întreaga paletă tematică a operei lui Șevcenko: patriotismul, dragostea de țară, faptele de vitejie ale strămoșilor, destinul trist al celor năpăstuiți, dilema sensului vieții, frumusețea naturii, creația folclorică ucraineană, dragostea.

Momentul poetic a fost presărat cu cele mai frumoase melodii compuse pe versurile poetului ucrainean. Călătoria muzicală prin lirica șevcenkiană a fost pregătită de doamna profesor Narcisa Cîrștean.

Elevii nu doar au recitat versurile, ei au

fost îndemnați să le simtă, să se identifice/sau nu cu ele. La finalul activității, au înțeles mult mai ușor cuvintele lui Constantin Dobrogeanu-Gherea despre opera marelui poet ucrainean: „Ceea ce caracterizează mai ales poeziile lui Șevcenko, în afară de o formă splendidă, de o limbă popula-

ră curată, e o durere și o jale nespusă pentru muncitorimea ucraineană, pentru frații lui de suferință. În niciun poet mare nu e concentrată atâta gingășie și nestrămutată iubire pentru popor și atâta durere pentru suferințele lui“.

Astfel de activități extracurriculare au rolul de a-i scoate pe elevi din monotonia orelor de curs obișnuite. Ele reprezintă un element prioritar în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității elevilor, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general.

Spunea Constantin Noica că „Înainte exista sofistica. Învățau oamenii cum să gândești despre orice și ce să răspunzi oricui. Pe urmă, veacuri întregi, s-a învățat retorică. Învățau copiii cum să vorbești, care sunt părțile unui discurs, și cum să spui ceva, chiar când nu ai nimic de spus. Azi nu se mai învață sofistica și retorica. Dar ceva trebuie să le fi luat locul. Omenirea nu renunță așa de ușor la dreptul ei de a schimba învățătura vie în învățătura moartă. Ce le-a înlocuit? Am crezut multă vreme că e dreptul. Nu, e pedagogia“.

Da, nouă profesorilor, celor care dăm viață pedagogiei în activitatea noastră de la catedră, ne revine rolul de a-i ajuta pe elevii noștri să fie vii. În toate activitățile pe care le coordonez pornesc de la ideea că elevul de azi trebuie să dea universului informațional un sens critic, creativ și productiv. Disciplina pe care o predau – literatura – favorizează formarea sentimentelor intelectuale, a convingerilor morale, fortificând și echilibrând personalitatea. Aceste obiective pot fi atinse în predarea literaturii prin percepția directă, iar noile metode creează în acest sens un nou tip de relaționare în activitatea de la clasă.

Tot Constantin Noica spunea că „Aveți o opțiune simplă: ori deveniți subiecte, ori rămâneți obiecte“. Sunt sigură că prin astfel de activități, elevii care mi-au trecut prin mână nu-l vor confunda pe Taras Șevcenko-poetul cu Andrei Șevcenko-fotbalistul. Iar când vor asista la o confuzie făcută de alții, îi vor corecta pe aceștia creionând și o scurtă carte de vizită a poetului.

La Bălcăuți, l-am pomenit cu toții pe Marele Cobzar ucrainean „...cu-o vorbă/Bună, liniștită...“.

Convalia HREHORCIUC

Zilele Taras Șevcenko la Tulcea

A devenit deja o tradiție pentru comunitatea noastră ucraineană din județul Tulcea să organizeze manifestări culturale dedicate omagierii operei poetului național ucrainean, Taras Hryhorovyci Șevcenko.

Acțiunile desfășurate au evoluat constant spre bine în ceea ce privește interesul membrilor filialei noastre și pregătirea acțiunii, astfel că noi ne-am propus ca anul acesta evenimentul să se desfășoare pe parcursul a patru zile, în perioada sâmbătă, 23 martie - luni, 26 martie. Pregătirea acestui eveniment este un proces complex, astfel că, încă de la începutul anului, împreună cu membrii comitetului UUR Tulcea și președinții organizațiilor locale, am început să lucrăm asupra felului în care se va desfășura acesta, pentru a putea oferi un spectacol cât mai apreciat și interesant atât pentru comunitatea noastră, cât și pentru invitații din Ucraina sau publicul prezent.

În după-amiaza zilei de vineri, 23 martie, ne-am bucurat de sosirea primilor oaspeți din Ucraina, împreună cu care am discutat programul și pregătirea manifestărilor ce vor urma. Oaspeții ne-au încurajat cu privire la modul de prezentare din zilele următoare, pe care l-au considerat a fi

foarte bun, dar au venit și cu câteva elemente punctuale care au ajutat la îmbunătățirea evenimentului nostru.

Ziua de sâmbătă, 24 martie 2017, a debutat cu informarea reciprocă privind activitățile socioculturale desfășurate anterior sau aflate în curs de pregătire, concomitent cu discuții aprofundate

asupra viitoarelor acțiuni pe care le vom desfășura în colaborare cu invitații noștri din Ucraina în anul în curs sau care sunt avute în vedere pentru viitorul mai îndepărtat, dar care ar putea să ne aducă plusvaloare la manifestările noastre culturale.

Debutul propriu-zis al manifestării culturale intitulate „Zilele Taras Hryhorovyci Șevcenko“ a avut loc la sediul UUR Tulcea, unde am păstrat un moment de reculegere în memoria tinerilor

căzuți în estul Ucrainei, în aceste vremuri tumultuoase și greu de înțeles.

Programul a continuat cu o masă rotundă pe tema „Taras Hryhorovyci Șevcenko, părintele spiritual al Ucrainei moderne“, prilej cu care am reiterat elementele principale privind viața, personalitatea și opera marelui Cobzar. Evenimentul a culminat cu prezentarea filmului documentar „Taras Șevcenko“, film realizat de către cunoscutul regizor ucrainean Valentyn Sperkaci.

După vizionarea filmului pe aceeași temă, seara culturală a continuat cu prezentarea unui amplu program de muzică și versuri din opera lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, prezentat de ansamblul de cântece și dansuri tradiționale ucrainene „Zadunaiska Sici“ din Tulcea, cantautorul Volodymyr Honskii. Ulterior, ne-am bucurat de audiția unui recital de muzică modernă și clasică, susținut de profesorul Mykola Sikora, acompaniat la pian de profesorul Olena Sliusarenko. Bineînțeles că, în acest context, încântați de oaspeți și de audiență, cu toții am purtat discuții pe această temă, arătând interesul manifestat de tineri, dar și de persoane în vârstă față de frumusețea versurilor și a cântecelor, față de valoarea inestimabilă a culturii ucrainene.

(Continuare în pagina a 5-a)

Dumitru CERNENCU

Zilele Taras Șevcenko la Tulcea

(Urmare din pagina a 4-a)

În dimineața zilei de duminică, după ultimele retușuri pentru adaptarea programului la condițiile nou create (au întârziat navele de pasageri cu care călătoreau membrii comunității noastre, special pentru aceste momente), grupuri de etnici ucraineni și simpatizanți, au început să sosească lângă bustul poetului Taras Șevcenko situat în Rotonda Personalităților din Tulcea. Totodată, pe lângă participanții sosiți la evenimentul nostru, am avut cinstea să avem alături de noi și două delegații din Ucraina, una condusă de profesorul Viaceslav Kușnir, decanul Facultății de Istorie a Universității „I.I. Mecynikov” din Odesa și una condusă de profesorul Mykola Sikora, care a reprezentat Conservatorul de Muzică „Petro Ceaikovski” din Kiev.

Deschiderea oficială am realizat-o în calitate de președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, filiala Tulcea, în prezența reprezentanților administrației locale (domnul George Luchici, vicepreședinte al Consiliului Județean Tulcea, Constantin Hoge, primarul orașului Tulcea, reprezentanți ai minorităților turcă, tătară și a rușilor-lipoveni, mass-media locală și membri ai organizațiilor noastre, precum și alți simpatizanți ai activităților organizate de organizația noastră locală). În alocuțiunile rostite de domnul George Luchici și de domnul Constantin Hoge, au fost evidențiate valoarea și universalitatea operei lui Taras Șevcenko, precum și faptul că minoritatea ucraineană din Tulcea, reprezentată de filiala noastră, manifestă constant seriozitate, competență și calitate în pregătirea și desfășurarea tuturor acțiunilor socioculturale, fapt care este apreciat la nivelul administrației locale, la toate nivelurile relevante. Împreună cu domnul profesor Mykola Sikora și Munteanu Gheorghe, ajutați de tinerii Pușcașu Andrei și Alexandru Iosipescu, am sădit lângă bustul lui Taras Șevcenko un arbust, simbolul Ucrainei – cervona kalyna, în acompaniamentul grupurilor vocale reunite, care au interpretat melodia intitulată „Oi, kalyna”. Momentul următor a debutat cu melodia „Dumy moi, dumy moi”, pe versurile lui Șevcenko, avându-l ca prim-solist pe tenorul Mykola Sikora, acompaniat de grupul „Zadunaiska Sici”, pe timpul căruia s-au depus coroane de flori și flori la bustul poetului.

După încheierea acestui moment emoționant și realizarea fotografiilor, ne-am deplasat către Centrul Cultural „Jean Bart” din Tulcea, unde am fost primiți cu pâine și sare de către tinerii noștri Iove Erika, Maria Petrencu, Andrei Pușcașu și Alexandru Iosipescu.

În sala mare a teatrului, în jurul orei douăsprezece a început partea a doua a manifestării de pe scenă, prilej cu care subsemnatul, președintele filialei UUR Tulcea, i-am invitat rând pe rând, pe musafirii noștri, prof. Viaceslav Kușnir, prof. Mykola Sikora și prof. Viktor Homoniuk, care ne-au transmis salutul lor și al entităților pe care le reprezintă și au reiterat valoarea, importanța și mesajul la fel de actual al operei marelui Cobzar. De remarcat, în acest context, că prof. Kușnir a subliniat temele principale abordate de marele poet în opera sa: iubirea față de înaintași, menținerea unei națiuni și a unui stat puternic, aspecte care permit unui stat să facă față tuturor provocărilor.

După această scurtă, dar cuprinzătoare introducere, a debutat programul nostru artistic, acesta fiind deschis de cei mai dornici și nerăbdători artiști, copiii de la „Zadunaiska Sici”, coordonator profesor Ștefana Cernencu, care, în aplauzele spectatorilor, au interpretat două cântece și au dansat, cu mult aplomb, oferind momente unice spectatorilor, mai ales având în vedere vârstele

fragede ale acestora și talentul manifestat.

Programul a continuat cu un moment special, Maria Petrencu a recitat din creația lui Șevcenko un fragment din poezia „Dumy moi, dumy moi”. Acest moment a fost urmat de microrecitalul original, susținut de cantautorul ucrainean Volodymyr Honskii, care ne-a încântat cu vocea lui deosebită și talentul dovedit.

După aplauze îndelungate, au urcat pe scenă, rând pe rând, grupurile vocale „Dunai” din Pardina, coordonat de Dumitru Danilencu, „Ciorne more” din Sfântu Gheorghe, coordonator Maria Hordei și „Zadunaiska Sici” din Tulcea, coor-

donat de Paula Condrat și profesor Dan Mironov. În interpretările lor, grupurile menționate au reușit să realizeze momente speciale, prin care au indus, în publicul prezent, sentimente de estetică și profunzime, legate de viața poporului ucrainean, frumusețea tradițiilor populare și dialectica dintre cântec și traiul zilnic al nostru, al tuturor, cu poveștile reale și evenimentele uneori mai delicate.

În continuare, surpriza plăcută din programul nostru a fost microrecitalul de muzică ucraineană modernă, susținut de Vladyslav Pavlyk, un tânăr care ne-a încântat și în anii trecuți, atât cu repertoriul atent selecționat, cât și cu prezența scenică deosebită, reușind să creeze o simbioză aparte cu publicul din sală.

Un moment deosebit, consider că a fost prezentat de echipa de dansuri „Zadunaiska Sici” – tineret, coordonată de Ștefana Cernencu, Amalia Trifan și Erika Iove a căror prezență scenică impresionează de fiecare dată, prin estetică, eleganță și precizie, combinată cu frumusețea costumelor și bucuria de a te dăruie dansului. Și acest moment a fost apreciat de public la adevărata valoare, dovadă fiind intensitatea aplauzelor de care acești artiști au beneficiat la finalul interpretării.

Grupurile vocale „Veselka” din Caraorman, coordonator Gabriela Artimov, „Bila roja” din Letea, coordonator Ion Maxim, „Perva zora” din Sulina, coordonator Maria Crimski și „Rybalka” din Crișan, coordonator Lucica Gherman au prezentat melodiile care au relevat încă o dată, dacă mai era necesar, frumusețea mesajelor transmise de folclorul ucrainean, mai ales a celor care includ elemente din opera marelui Cobzar.

Spre finalul programului artistic, am benefi-

ciat cu toții de un veritabil regal muzical susținut de tenorul Mykola Sikora, acompaniat la pian de Olena Sliusarenko, în a căruia interpretare, am identificat versurile marelui poet.

În aplauzele spectatorilor, am ieșit pe scenă, împreună cu invitații din Ucraina și cu grupul vocal „Rybalka” din Crișan, pentru ca, în final, să interpretăm împreună, ad-hoc, imnul ucrainean din Delta Dunării – „Rozpreahaite, chlopti, koni”. Trebuie remarcat faptul că, imediat, absolut toată sala a rezonat cu noi, spectatorii cântând împreună cu noi câteva strofe din cunoscuta melodie.

Totodată, trebuie remarcat că și de această dată, sala de spectacol a fost arhiplină, asistând la spectacol peste 400 de persoane. Acest lucru scoate din nou în evidență preocuparea publicului spectator pentru actul artistic de calitate și pune în lumină pozitivă spiritul tradițional ucrainean care există la Tulcea.

Ca o concluzie, pot spune că mulți concitadini ne-au felicitat și ne-au îndrumat să continuăm să organizăm asemenea manifestări, de o însemnată amploare și calitate artistică.

După încheierea spectacolului și mulțumirile de rigoare adresate gazdelor noastre, Centrul Cultural „Jean Bart” din Tulcea, condus de actorul Ionuț Ștefan, ne-am deplasat la un local din oraș, unde, după o masă între prieteni, am fost plăcut surprins să constat că spectacolul nu s-a terminat. Acesta a continuat pentru câteva ore în această locație, unde, membrii și invitații noștri au interpretat împreună multe cântece tradiționale, vechi, păstrate de peste 300 de ani și transmise din generație în generație până astăzi.

În a treia zi a manifestării noastre complexe, ne-am reîntâlnit la sediul filialei noastre pentru a participa împreună cu membrii ansamblului „Zadunaiska Sici” la o adevărată lecție de pregătire muzicală, susținută de profesorii Mykola Sikora și Olena Sliusarenko de la Conservatorul de Muzică „Petro Ceaikovski” din Kiev, care ne-au inițiat în tainele muzicii, cu accent deosebit pe

respirație, dicție, frazare și alte cunoștințe absolut necesare atât pentru amatori, cât și pentru profesioniști, indiferent de gradul lor de inițiere în tainele muzicii. Participanții au remarcat că a cânta nu este echivalent cu a elibera niște cuvinte prin cavitatea bucală, ci este o activitate mult mai complexă care pornește de la nivelul abdomenului, cu ajutorul mușchiiului diafragmei și al plămânilor, apoi prin laringe, faringe și partea superioară a cavității bucale, inclusiv cu interferențe ale componentelor nazale, toate acestea armonizându-se pentru emiterea unor sunete superioare de calitate controlată. Sper că lecția muzicală a fost de bun augur, context în care sunt convins că membrii comunității noastre vor aprecia cum se cuvine cunoștințele primite și le vor folosi în activitatea viitoare.

Cu toate că a trecut ceva timp, încă ne mai întâlnim în oraș cu oameni care ne adresează în numele tuturor ucrainenilor din Tulcea sincere felicitări pentru spectacolul reușit și pentru emoția creată pe scena Centrului Cultural „Jean Bart”. Astfel, aceste îndemnuri contribuie în continuare la organizarea acțiunilor noastre socioculturale pentru promovarea valorilor tradiționale ucrainene atât la nivel județean, cât și internațional, când va fi nevoie.

La final, doresc să mulțumesc încă o dată tuturor celor care au stat alături de mine în pregătirea, organizarea și desfășurarea acestei acțiuni de neuitat, care s-a dovedit a fi încă o adevărată reușită.

Mulțumesc spectatorilor pentru susținerea deosebită de care am avut parte, mulțumesc oaspeților din Ucraina pentru efortul și pentru momentele artistice prezentate, mulțumesc gazdelor noastre și, nu în ultimul rând, le mulțumesc celor care simt și gândesc în spiritul păstrării și promovării tradițiilor ucrainene și le reiterez invitația de a ni se alătura și a contribui la dezvoltarea noastră a tuturor.

Sărbătorirea lui Taras Șevcenko la Iași

Nu sunt mulți scriitori în lume, care să fi cunoscut faimă și recunoaștere la nivel mondial și să fi devenit un simbol al poporului lor, precum Taras Șevcenko, care nu numai că și-a găsit nemurirea între cei mai mari clasici ai literaturii universale, dar, chiar și după un secol și jumătate de la moartea sa, el a rămas un simbol al Ucrainei și al întregii națiuni ucrainene. „El a fost fiu de țaran și a devenit domn în împărăția spiritului“, așa scria un alt gigant din domeniul culturii, scriitorul ucrainean Ivan Franko, despre marele Cobzar.

Ideile și opera lui Taras Șevcenko s-au transformat în cea mai puternică forță de trezire și de unitate a poporului ucrainean. Și nici astăzi ele nu și-au pierdut relevanța. Să ne amintim doar cuvintele lui „Îmbrățișați-vă, frații mei, vă rog, vă implor“. Cât de important este și astăzi să se înțeleagă că numai unitatea, acea unitate proclamată de Șevcenko „unirea în cuget“ și, desigur, iubirea de aproapele, vor ajuta nu numai să se păstreze, ci să sporească patrimoniul nostru cultural, și nu numai.

În fiecare an, în luna martie, comunitatea ucrainenilor din Iași cinstește memoria marelui poet prin adunări solemne, seri literare, concerte, seri de poezie, expoziții de carte, ziare și reviste publicate de UUR.

Și de data aceasta, pentru a marca 204 ani de la nașterea genialului poet, scriitor, pictor Taras Șevcenko, la 25 martie 2018, a avut loc un eveniment cultural-artistic de excepție la Casa de Cultură a Studenților din Iași. Cereștia a fost deschisă de președintele filialei Iași

a UUR care a prezentat oaspeții de onoare prezenți la eveniment, după cum urmează: președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele Comunității Ucrainene din R. Moldova, dl Nicolae Olinyk și prim-vicepreședintele dl Vitalie Mruh, primarul orașului Cernăuți, dl Kaspruk Oleksi Pavlovyci, consilier în Ministerul Educației, dna Elvira Codrea, directorul Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea, Ucraina, dna Teteana Zaiciko, directorii Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă“, dl Vornicu George și dl Ilie Gorovei, director al Centrului Județean Iași pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, dl Adrian Ardeleanu, prim-vicepreședinte al UUR, președintele filialei Botoșani, dl Victor Semciuc, consilierii din partea Consiliului Județean și al Municipiului Iași, profesori de la Catedra de slavistică a Universității Naționale „Alexandru Ioan Cuza“ din Iași, reprezentanți ai altor minorități.

Cuvinte de salut către toți cei prezenți la eveniment au rostit președintele Uniunii Ucrainenilor din România, președintele Comunității Ucrainenilor din R. Moldova, primarul orașului Cernăuți și directoarea Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea, Ucraina. În alocuțiunile lor au subliniat rolul important al poetului în istoria Ucrainei, talentul și unicitatea lui. Pentru ucrainenii din România și, în general pentru cei din lumea întreagă, Taras Șevcenko este o personalitate cu o rezonanță planetară, un far și un exemplu de voință de neînfrânt și de credință fermă într-un viitor mai bun al poporului său.

Programul muzical-literar a fost deschis de studenta Burduja Natalia și de elevii Nicolai Zaharia și Alex Maxim, membri ai organizației

noastre, care au recitat poeziile lui Șevcenko: „Soarta“ și „Gândurile mele, gânduri“, în limba ucraineană și, respectiv, în limba română, fiind acompaniați la vioară de prof. Vasile Gavriș.

În continuare, spectatorii noștri au avut posibilitatea să urmărească un moment muzical la acordeon în interpretarea foarte tânărului, dar talentatului acordeonist de la Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă“, elevul Petrișor Eduard, îndrumător prof. Victor Viziru.

Ca o rază de lumină, de primăvară și un izvor de inspirație pentru toți cei prezenți în sală a fost programul prezentat de ansamblul folcloric al Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea, director Teteana Zaiciko. Artiști talentați profesori ai școlii menționate mai sus au impresionat prin dăruirea lor, iar frumoasele cântece, aranjamente populare și poezii au fost interpretate într-o notă mai aparte (trăite din plin), combinația mișcărilor de dans cu elementele vocale și de coregrafie, realizarea pe scenă a unor acțiuni dinamice, la baza cărora au stat fragmente din opera lui Taras Șevcenko și cântece populare ucrainene, dar și contemporane, au făcut ca programul acestora să fie bine primit și îndelung

aplaudat de publicul spectator. În interpretarea ansamblului au răsunat piese cum ar fi: „În grădina lângă vad“, „Zurbagiul“, „De după munte tunete se aud“, „Oh, acolo, dincolo de mări“, „Ka-

teryna cea creată“, „M-a bătut mama“, compoziție coregrafică „Cazacul fetei“, „E multă seară pe deal“, „Iarmarocul“ și altele.

Din inimă și pătrunzător au răsunat cântecele pe versurile lui Șevcenko în interpretarea grupului vocal „Vocile Negostinei“ (conducător artistic dl prof. Șoiman Petru) al filialei județene Suceava, sat Negostina, cum ar fi: „Amar în noapte Niprul plânge“, „Gândurile mele, gânduri“, „Frumoasă fată ca o floare“, „Testamentul“. În cadrul programului prezentat de artiștii amatori din Negostina, dl profesor Eusebiu Fraseniu a recitat în premieră o poezie dedicată acestui moment de către poetul ucrainean din Negostina, dl Mihai Voloșciuc, „Slăviți-l pe Șevcenko“, precum și un fragment dintr-un psalm al poetului Taras Șevcenko tradus în limba română de către prezentator.

Programul a fost continuat de tinerii și talentații noștri soliști Oleksandr Tărățanu, Maria Șevcenko și Burduja Natalia, care au captat audiența cu energia lor debordantă, printr-o interpretare de excepție și antrenantă a cântecelor ucrainene populare și moderne.

Această notă tinerească a fost continuată de grupul show „Victoria“, avându-i în componență pe Lilia Roschina, Iryna Senyk, Viktoria Hatryci, un colectiv foarte bine apreciat din Cernăuți, în interpretarea căruia cei prezenți au avut ocazia să asculte cele mai apreciate melodii populare și de estradă din Ucraina. Spectacolul prezentat de acest grup a transmis publicului spectator emoții de o puritate și frumusețe aparte, au scos în evidență încă o dată frumusețea și unicitatea culturii muzicale și coregrafice din Ucraina, a fost un adevărat cadou din partea Cernăuțului pentru ieșeni, care au participat la acest eveniment, a fost salutul lor muzical. Prin cultura lor artistică, performanță scenică, profesionalism și setea de înălțare spirituală, prin prezentarea celor mai bune tradiții ale culturii muzicale ucrainene, membrii grupului „Victoria“ au câștigat aplauze prelungi și furtunoase.

În continuarea programului pe scenă au urcat membrii fanfarei „Flori bucovinene“ a filialei Botoșani a UUR împreună cu solistul Vasile Scutelnicu, care au interpretat un potpuriu de cele mai populare cântece românești și ucrainene.

Un moment așteptat cu nerăbdare a fost apariția pe scenă a formației de dansuri ucrainene „Veselka“ (îndrumător artistic dna prof. Rodica Fălișteanu), ai cărei membri au cucerit publicul spectator cu zâmbetul și energia lor, cu interpretarea plină de grație, dar și de dinamism a unui număr de trei dansuri populare ucrainene.

Au încheiat programul dedicat celei de-a 204-a aniversări a nașterii poetului Taras Șevcenko soliștii și ansamblul de folclor românesc tradițional „Barbu Lăutaru“, îndrumător artistic prof. Viaceslav Binzar.

La finalul manifestării toți participanții la program și oaspeții noștri de onoare au urcat pe scenă și au cântat împreună pentru publicul spectator cântecul pe versurile genialului nostru poet Taras Șevcenko, „Amar în noapte Niprul plânge“, care a devenit deja o așa-numită carte națională de vizită. Publicul l-a ascultat în picioare, ceea ce mărturisește încă o dată respect și prețuire față de slăvitul nostru Cobzar.

Participanții implicați în organizarea și desfășurarea acestei manifestări au fost recompensați cu diplome pentru contribuții la sprijinul culturii ucrainene, limbii, tradițiilor și vieții spirituale.

Concertul a durat aproximativ trei ore, dar orele au trecut pe nesimțite, ele au devenit pentru toți cei prezenți la eveniment momente unice, stropi de creație, o încercare de socializare sinceră și de unitate între generații, care se numesc cu mândrie ucraineni.

Oaspeții și invitații noștri au trăit o experiență de neuitat și au avut posibilitatea încă o dată să se atingă cu corzile sufletului de cuvintele profetice ale geniului ucrainean: *Iubiți-vă Ucraina./ Iubiți-o... În timpuri grele/ În ultimul minut rămas/ Domnului rugați-vă pentru ea.*

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Poetul național ucrainean Taras Șevcenko a fost sărbătorit la Satu Mare, vineri, 16 martie, la bustul acestuia din Piața dr. Vasile Lucaciu. Opera sa literară este considerată fondatoarea limbii și literaturii ucrainene moderne. Poetul romantic, Taras Șevcenko, a făcut parte din clasa iobagilor, ceea ce i-a conferit posibilitatea de a fi aproape de durerile și ororile la care a fost supus poporul ucrainean în timpul Imperiului țarist. Prin creațiile sale a militat pentru unitarea și autodeterminarea poporului ucrainean, a evidențiat dorurile, zbaterile, sacrificiile oamenilor de rând, dar a surprins în poezii și picturi frumusețile pa-

trierii sale Ucraina, motiv pentru care a fost denumit Cobzarul. De asemenea, Taras Șevcenko a fost desemnat membru de onoare al Academiei de Artă din Ucraina.

Irina Liuba Horvat, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, filiala Satu Mare împreună cu colegii ucraineni au organizat această sărbătoare de „suflet, inimă și credință”, dedicată împlinirii a 204 ani de la nașterea poetului național ucrainean Taras Șevcenko, născut la 9 martie 1814. La eveniment au participat oficialități locale și județene, ucraineni din localitățile județului Satu Mare, oaspeți din Ucraina și jurnaliști.

Ucrainenii sătmăreni l-au sărbătorit pe Taras Șevcenko

Dintre personalitățile prezente la acest eveniment cultural amintim: Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, Instituția Prefecturii a fost reprezentată de Cecilia Marinescu, Consiliul Județean Satu Mare a fost reprezentat de Ștefan Coșarcă, consilierul președintelui, Kereskenyi Gabor, primarul municipiului Satu Mare, Doina Feher, viceprimarul municipiului Satu Mare, Octavian Petric, deputat, Zamfir Danciu, directorul Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Național Satu Mare, Monica Sobius, primarul comunei Tarna Mare, Ștefan Doboș, primarul comunei Micula, Ovidiu Duma, primarul orașului Ardud, Ivan Haiduk, primarul comunei Hija, raionul Vynohradiv, Ucraina, Janna Mykytiuk, primarul comunei Veliatin, raionul Chust, Ucraina, precum și membri ai Comitetului filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România și ai organizațiilor ucrainene locale, membrii de onoare ai filialei sătmărene.

În alocuțiunile lor memorabile, o parte dintre personalitățile prezente au vorbit despre viața și opera poetului național ucrainean Taras Șevcenko, au adresat cuvinte de felicitare organizatorilor și-au apreciat faptul că acest eveniment cultural s-a derulat în spiritul multiculturalității sătmărene, care este un exemplu pozitiv de conviețuire etnică pașnică pentru foarte multe județe din țară. Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Uniunii

Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, a spus printre altele: „România este a doua țară din Europa, care a acordat un mare sprijin dezvelirii în țara noastră a bustului dedicat poetului național Taras Șevcenko. Până acum au fost organizate la nivel național 25 de acțiuni culturale de acest gen. Cred că prin aceste acțiuni cultura ucraineană îmbogățește cultura română. Îi mulțumim lui Mihai Macioca, fost președinte al filialei sătmărene a ucrainenilor, pentru strădania sa din 2009 când a reușit să inaugureze la Satu Mare bustul poetului național ucrainean Taras Șevcenko”. Peste toate alocuțiunile, rostite la superlativ de personalitățile prezente, a dominat îndemnul poetului Taras Șevcenko, care este cât se poate de actual și în zilele noastre: „Învățați și nu vă rușinați de ce-i al vostru!”.

După elogioasele și emoționantele alocuțiuni, personalitățile prezente au depus jerbe de flori la bustul poetului Taras Șevcenko, iar în final grupul „Miculeanca” din Micula a interpretat două cântece pe versurile poetului Taras Șevcenko. După manifestare, femeile ucrainene au primit flori de ziua lor, cu ocazia organizării și a celei de-a doua acțiuni din aceeași zi „Rolul femeii ucrainene în perioada contemporană”, din partea filialei Uniunii Ucrainenilor din Satu Mare.

Mihai MACIOCA

Evenimente culturale ucrainene în Timiș

La 9 martie 2018, Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Timiș a sărbătorit, la Lugoj, ziua marelui simbol al ucrainenilor Taras Hryhorovyci Șevcenko. Programul a început la Colegiul Național „Iulia Hasdeu” din Lugoj, Secția ucraineană, fiind prezenți domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR, doamna Elvira

coroane în acompaniamentul muzicii corale „Șovkova trava” din Lugoj. Au depus coroane membrii UUR, delegația de la Consiliul Județean, de la Consiliul Local Lugoj și delegația de la Primăria Lugoj. Programul a continuat cu un spectacol dedicat lui Taras Șevcenko. Domnul președinte Gheorghe Hleba a fost luat prin surprindere atunci când cei prezenți în sală au început să cânte „La mulți ani”, deoarece peste câteva zile acesta urma să sărbătorească ziua de naștere. La mulți ani!

Al doilea eveniment important a avut loc la data de 17 martie 2018. În fiecare an, Consiliul Județean Timiș a organizat Festivalul-concurs „Lada cu zestre”, faza finală, iar din partea minorității ucrainene reprezentând județul Timiș, a participat formația ucraineană „Huțulii” din Banat. La secțiunea vocală Hrin Ana a cântat melodia ucraineană „Z

Codrea, consilier la Ministerul Educației pentru minoritatea ucraineană, dl Hleba Gheorghe, președintele UUR – filiala Timiș împreună cu comitetul UUR – filiala Timiș, dl Ion Covaci, președintele organizației UUR Lugoj, doamna Maria Clempușac, inspector școlar pentru minoritatea ucraineană la ISJ Timiș, apoi întreaga delegație s-a deplasat în localitatea Știuca pentru a vizita Școala Gimnazială. Programul a continuat la sediul UUR din Lugoj, iar apoi toți cei prezenți s-au deplasat la biserică, unde preotul protopop Albiciuc Ilie a ținut slujba și parastasul de pomenire a lui Taras Șevcenko. Au urmat depunerile de

vysokoi polonyny”, la secțiunea instrumentală Hrin Nicoleta a cântat la vioară „Huțulca ucraineană”, tot la secțiunea instrumentală Nicolae Hrin a cântat la nai cântecul ucrainean „Vzeav by ia banduru”, la secțiunea orchestre muzicale, formația „Huțulii din Banat” a cântat două melodii ucrainene „Kolomyika ucraineană” și „Învărtita ucraineană”. La secțiunea meșteșug, Nicolae Hrin a prezentat construcția naiurilor. Au fost prezentate uneltele cu care se construiește

un nai, modul de lucru, felul cum se acordează un nai. Juriul a decis ca constructorul acestor naiuri să cânte la fiecare nai construit de el secvențe ale unor melodii în diferite game dictate de cei din juriu. Naiurile construite de Nicolae Hrin sunt realizate din alamă, cupru, plexiglas și lemn de bambus, iar modelul lor este nai alto G1-G4 și nai

tenor D1-G4, toate fiind acordate în gama sol. Juriul a fost plăcut impresionat de tehnica de lucru, dar și de sunetul aparte al naiurilor construite de el.

Ana HRIN

Târgul de Paști, ediția a XX-a la Gura Humorului

Când în luna decembrie a anului trecut, înaintea Sărbătorilor de iarnă, din cauza vremii calde, fără zăpadă, se spunea în glumă că „parcă se apropie Paștele“, anul acesta, la sfârșitul lunii martie, din cauza zăpezii și a temperaturilor scăzute, se spunea „parcă se apropie Crăciunul“. Și, într-adevăr, starea nefavorabilă a vremii îndreptăța astfel de afirmații.

Chiar dacă în zona de nord a țării, fenomenul acesta era mai accentuat și se resimțea mai puternic, asta nu a împiedicat desfășurarea vestitului Târg de Paști de la Gura Humorului, județul Suceava. Manifestare tradițională, anul acesta, Târgul a ajuns la cea de a XX-a ediție. Organizat de Consiliul Județean Suceava, Primăria orașului Gura Humorului, Muzeul Obiceiurilor Populare Gura Humorului și Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, conform tradiției s-a desfășurat și anul acesta în marțea premergătoare duminicii Floriilor din calendarul creștin-ortodox la data de 27 martie.

Scopul Târgului este stimularea creatorilor populari și promovarea valorilor culturale tradiționale și se adresează, în primul rând, creatorilor din județul Suceava, dar pot participa și creatori din județul Botoșani. În mod obișnuit, la acest târg care se ține în incinta muzeului local, sunt prezentate lucrări artizanale din ceramică, obiecte prelucrate din lemn, icoane pe sticlă, cusături, țesături, împletituri din nuiele, dar mai ales ouă încondeiate (închistrite) care, într-adevăr, sunt specifice Sărbătorilor Pascale. Acestea din urmă sunt prezentate, de multe ori, în coșulețe împletite, pe ștergere sau pe cetină. Conform prevederilor regulamentului, creatorii participanți poartă costume naționale specifice localității lor sau zonei de unde provin ca: Brodina, Coșna, Dorna Candreni, Doroteia, Gemenea, Gura Humorului, Marginea, Moldovița, Poiana Stampei,

la primele ediții până la cele actuale amintim pe: Drajmici Filoteia, Ciuvercă Aurelia, Fercal Valeria, Fercal Lucreția, Vereha Elena, Evdoșec Silvia, Iasinovschi Petronela, Sauciu Ecaterina, Chariuc Maria-Mihaela, Aneci Aurica, Niga Cristina, Buhalo Elena din Paltinu, Pasinciuc Anca din Moldovița, Palaghiciuc Violeta din Demăcușa (Moldovița), Torac Elena din Brodina, Zinici Maria, Leuciuc Oresia din Rădăuți, Boiciuc Rodica din Bălcăuți, Todașcă Ancuța, Todașcă Elena și Candra Victoria din Poiana Stampei, Sauciu Genoveva din Gemenea, Cerepaniuc Alina, Hleuca Bianca, Coop Denisa și Scalschi Gabriel (singurul băiat!) din Rogojești (județul Botoșani), precum și creatorii Cramariuc Florin din Suceava, meșter în prelucrarea lemnului, și Pașcaniuc Dumitru din Marginea, meșter olar și mulți alții. Spațiul nu ne permite să enumerăm și alți meșteri populari, deoarece în perioada respectivă numărul acestora a fost mare.

Frații Paula și Paul Torac

În toți acești 20 de ani, unii, însă, au încetat să se mai prezinte din cauza vârstei înaintate, problemelor de sănătate sau

din motive de ordin familial (căsătorie, copii etc.) dar majoritatea, continuând tradiția, se prezintă în fiecare an, aceștia fiind „veteranii“ târgului. Spre bucuria noastră, pe lângă aceștia au început să participe și „novicii“, unii dintre ei având chiar vârsta acestui târg, printre aceștia numărându-se, spre exemplu, gemenii Iasinovschi Andrei și Andreea – copiii doamnei Iasinovschi Petronela din Paltinu, gemenii Torac Paula și Paul – copiii doamnei Torac Elena din Brodina, Buhalo Paula, Sauciu Claudia și mulți alții.

Sauciu Geanina, Sauciu Genoveva și Moroșan Andreea-Laura

Rădăuți, Suceava, Vatra Moldoviței și altele, dar mai ales din Paltinu, localitate cu populație huțulă, unde tradiția încondeierii ouălor este foarte veche și transmisă din generație în generație.

De la prima ediție (1998), pe parcursul acestor 20 de ani, din Paltinu participă încontinuu multe persoane care, prin măiestria cu care încondeiază ouăle, contribuie la răspândirea faimei huțulilor în această artă căci frumusețea, originalitatea modelelor, coloritul specific al ouălor încondeiate de aceștia sunt de mult cunoscute și apreciate în toată lumea. Dintre creatoarele prezente încă de

Foarte îmbucurător este faptul că tradiția încondeierii ouălor se păstrează în familie transmitându-se din generație în generație. Astfel, pe lângă exemplul copiilor familiilor Iasinovschi, Torac, Buhalo merită a fi prezentat și cel al doamnei Sauciu Genoveva, bunică, Sauciu Geanina, fiică, și Moroșan Andreea-Laura, nepoată din Gemenea, prezente și ele la târg.

Doamna Sauciu (n. Spaniuc) Genoveva face parte din categoria „veteranilor“, fiind prezentă la multe ediții. A crescut de mică într-o familie unde simțul artistic era omniprezent, concretizat în țesutul covoarelor, ștergarelor și apoi la încondeierea ouălor, transmis ulterior fiicei sale Sauciu Geanina. Aceasta, la rândul său, moștenind talent artistic, de la vârsta de 5-6 ani a început – mai bine zis „încercat“ – să învețe tehnica încondeierii ouălor, astfel că la vârsta adolescenței stăpâna atât de bine această artă, încât făcea concurență mamei sale. Dar simțul ei artistic nu s-a rezumat numai la atât. Avea peste 20 de ani când a descoperit că este talentată și la desen, pictură și chiar sculptură. Neavând, din păcate, un cadru profesionist, competent care s-o

îndrume în perfecționarea acestor talente, ea a fost autodidactă. Ulterior, când aceste talente au fost descoperite, întâmplător, de către un student de la Universitatea de Arte „George Enescu“ din Iași, la recomandarea lui s-a înscris și ea acolo la secția murală și ceramică. Licența a dat-o la „ceramică“ cu lucrarea „Frunze de lut – pași spre veșnicie“. Are lucrări remarcabile și în domeniul picturii (icoane) și sculpturii, lucrări pe care din modestie nu prea le-a prezentat în public, deși merita să procedeze altfel, dar posibilități există și acum, vorba aceea „niciodată nu e prea târziu“. Despre toate talentele artistice ale doamnei Sauciu Geanina ar merita scris mai detaliat și poate că asta se va întâmpla cândva într-un articol separat. În prezent dna Geanina se mulțumește să încondeieze ouăle respectând tradiția familiei.

Ouăle încondeiate de dumneai au fost expuse, cu diferite ocazii, în multe localități din țară: Pitești, Curtea de Argeș, Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Ciocănești, Iași, Moldovița și altele. Au căutat și se vând peste hotare, în Spania și Franța. Are un palmares bogat de trofee sub formă de diplome de la multe evenimente unde și-a prezentat colecțiile, ca de exemplu: „Simfonii de toamnă“ – zilele culturale târgumureșene, „Târgul meșterilor populari“ de la Târgoviște și Suceava, Festivalul Internațional de Folclor „Întâlniri bucovinene“ de la Câmpulung Moldovenesc, „Târgul de Rusalii“ de la Târgoviște, „Târgul Handmade de Mărțișor de Galia“, „Târgul de Paști“ de la Suceava, binănteles și la cel de la Gura Humorului și altele.

Dreliciuc Gabriela și Elisei Ana-Maria

În prezent, este profesoară la Școala de Artă Populară „Ion Irimescu“ – coala Gimnazială Stulpicani la cercul de ouă încondeiate. Tot din familia Sauciu face parte, așa cum am arătat mai sus, și nepoata doamnei Genoveva pe nume Moroșan Andreea Laura care, talentată și ea, este profesor coordonator la Clubul Copiilor Gura Humorului, învățându-i pe copii tainele încondeierii ouălor. Aici are deja două eleve care dovedesc un talent deosebit pentru această artă, promițând să devină cândva adevărate maestre, acestea fiind Dreliciuc Gabriela și Elisei Ana Maria.

Informându-vă despre acest eveniment de la Gura Humorului, trebuie să menționăm și un alt fapt salutar, și anume prezența la târg a producătorilor și membrilor Asociației ANAD în parteneriat cu Serviciul Multifuncțional Gura Humorului, având ca scop promovarea meșteșugurilor tradiționale prin implicarea copiilor de la Serviciul Multifuncțional pentru copiii aflați în dificultate de la Protecția copiilor.

Ca de obicei, la închiderea Târgului meșterilor populari le-au fost acordate din partea organizatorilor diferite premii și diplome, anul acesta revenindu-i cinstea doamnei prof. Letiția Orșivschi Heiser care, la rândul său, este o artistă în încondeierea ouălor, recunoscută la nivel național și internațional, reprezentantă a României la târguri, saloane și expoziții internaționale, multiplă laureată a concursurilor internaționale.

(Continuare în pagina a 9-a)

Iarema ONEȘCIUC

Formații negostinene la Festivalul-concurs „Comori de suflet românesc“

Festivalul-concurs „Comori de suflet românesc“, ediția a XVI-a, a luat ființă cu scopul de a promova valorile folclorice din județul Suceava. În fiecare an, Consiliul Județean Suceava, Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale organizează Festivalul-concurs Județean

ral Putna, 11 martie faza zonală (Fălticeni și Suceava), la Casa de Cultură Fântânele, 18 martie 2018, faza zonală (Humor), la Căminul Cultural Drăgoiești.

La prima fază zonală (Câmpulung și Dorna) desfășurată la data de 25 februarie au participat formații artistice din localitățile: Breaza, Broșteni, Cărlibaba, Câmpulung Moldovenesc, Ciocănești, Coșna, Crucea, Dorna Arini, Dorna Candrenilor, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Frumosu, Fundu Moldovei, Moldovița, Panaci, Poiana Stampei, Pojorâta, Sadova, Șaru Dornei, Vama, Vatra Moldoviței, Vatra Dornei.

La cea de a doua fază zonală (Rădăuți și minorități) desfășurată la 4 martie 2018 la Căminul Cultural din Putna au participat formațiile: ansamblul folcloric „Florile Bucovinei“ din Rădăuți,

formația de jocuri populare din Putna – copii, formația de jocuri populare „Fiii Putnei“ din Putna,

mar, grup folcloric „Cetinița“ din Brodina, grup vocal „Bucovina“ din Calafindești, formația de jocuri de perechi „Trandafirul“ din Calafindești, grup folcloric „Kolomyika“ din Siret, instructor prof. Zirca Ianoș, grup vocal-instrumental „Stră-

Grupul vocal „Cervona kalyna“ din Negostina, instructor N. Maidaniuc

de Folclor „Comori de suflet românesc“. Obiectivele acestui festival sunt: promovarea valorilor autentice ale culturii tradiționale (muzică, joc, obiceiuri, port, instrumente populare, ocupații, meșteșuguri); revitalizarea formelor de manifestare culturală colectivă tradițională, descoperirea și promovarea talentelor din județul Suceava, stimularea activităților cu caracter folcloric din mediul rural și urban, asigurarea unui cadru adecvat coeziunii sociale, consolidarea punctelor vitale pentru salvagardarea patrimoniului material.

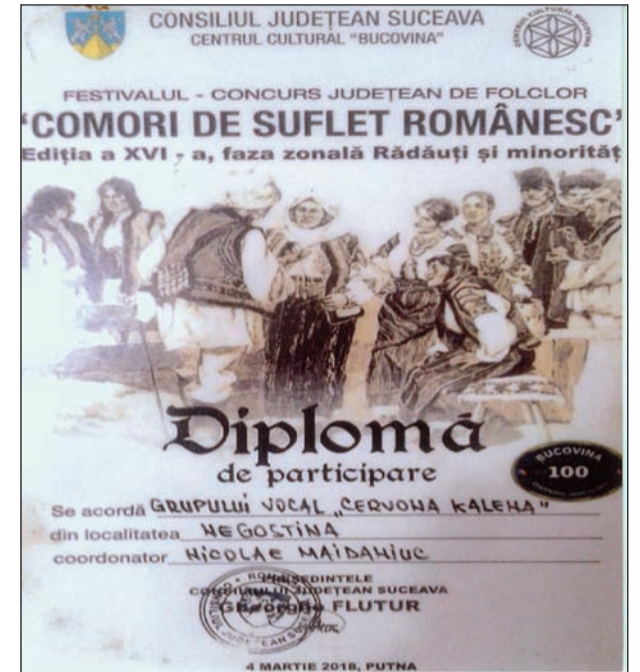
Festivalul-concurs „Comori de suflet românesc“ are un caracter educativ pentru artiștii amatori din lumea satului și dorește să sensibilizeze opinia publică în vederea identificării valorilor culturale tradiționale specifice fiecărei vetre folclorice. Acest festival este organizat pe plan național numai în județul Suceava. Festivalul-concurs „Comori de suflet românesc“ se desfășoară, anul acesta, pe 4 segmente: copii (până la vârsta de 14 ani), cămine culturale, case de cultură, formații artistice ale minorităților și formații consacrate. Concursul se desfășoară în două etape: faza zonală și faza finală.

Faza zonală va aduce pe scenă formații din localitățile celor 6 subzone ale județului Suceava. Calendarul manifestărilor este următorul: 25 februarie 2018, faza zonală (Câmpulung și Dorna), la Căminul Cultural Sadova, 4 martie, faza zonală (Rădăuți și minorități), la Căminul Cultu-

Formația de dansuri „Cervona kalyna“, coordonator Iulian Petru Chideșa

grup vocal „Vocile Negostinei“ din Negostina care era condus de regretatul prof. Nicolae Cra-

jăncuța“ din Straja, grup vocal ucrainean „Cervona kalyna“ din Negostina, instructor Nicolai Maidaniuc, grup vocal „Arcanul bătrânesc“ din Frătăuții Noi, grup vocal „Dulce grai bucovinean“ din Costișa, grup vocal „Alțița“ din Bilca, grup vocal „Dor străbun“ din Bilca, ansamblul folcloric „Luca Arbore“ din Arbore – copii, ansamblul folcloric „Luca Arbore“ din Arbore, formația de dansuri ucrainene „Cervona kalyna“ din Negostina, coordonator prof. Iulian Petru Chideșa, grup vocal „Păstrătorii de tradiții“ din Marginea și ansamblul folcloric „Ciobănașul“ al Clubului Copiilor din Rădăuți.

În etapele zonale ale Festivalului-concurs „Comori de suflet românesc“, juriul va selecta formațiile cu cel mai bun nivel de prezentare pentru faza finală care va avea loc în cadrul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri bucovinene“ în perioada 27-29 iulie 2018 la Câmpulung Moldovenesc, fază la care vor participa câștigătorii locurilor I de la fazele zonale. Toți participanții vor primi diplome care vor atesta capacitatea formației folclorice de performer în activitatea culturală. Formațiile negostinene vor participa la etapa finală.

Nicolai MAIDANIUC

Târgul de Paști, ediția a XX-a la Gura Humorului

(Urmare din pagina a 8-a)

La toate cele douăzeci de ediții, Târgul de Paști din Gura Humorului s-a bucurat de un bine meritat succes. La el au participat mulți meșteri populari, a fost vizitat de mulți localnici, inclusiv de grupuri mari de elevi, dar și de nenumărați turiști, inclusiv din străinătate, atrași de frumusețea acestor meleaguri, de farmecul obiceiurilor tradiționale, care au apreciat calitatea exponatelor și talentul celor care le-au confecționat. Dovada succesului sunt fotografiile, înregistrările video, interviurile luate de către jurnaliști, comentariile și reportajele apărute în presă, transmisiile la

radio și la emisiunile TV și alte forme de informare mass-media. În perioada respectivă, și cititorii jurnalelor editate de UUR au fost informați despre desfășurarea Târgului de Paști de la Gura Humorului. Sperăm ca și pe viitor să continuăm astfel de informări, iar până atunci, în numele cititorilor noștri urăm noi succese tuturor creatorilor, meșterilor populari avansați și novici în arta încondeierii ouălor și în celelalte meșteșuguri, în promovarea și păstrarea valorilor culturale tradiționale. Un lucru e sigur, arta încondeierii ouălor a fost, este și va fi în mâinile pricepute ale unor adevărați maștri.

Standul ANAD

Ziua Învierii - ziua împăcării și a dragostei

Dincolo de coșurile pline, împodobite cu pască și hrană aleasă, de petrecerea de Paști, marea sărbătoare a Învierii Domnului are o semnificație mai profundă, avându-și rădăcinile din veacuri.

Astfel, imediat la ieșirea strămoșilor Adam și Eva din Rai, Dumnezeu le face o promisiune că nu-i va părăsi, ci-i va restaura pe ei și pe urmașii lor în dragostea sa. Pentru aceasta era nevoie ca omenirea să fie pregătită unui astfel de act și să-l dorească: să simtă nostalgia Paradisului! De aceea, Dumnezeu a trimis milenii la rând proroci care, pe de-o parte, să țină poporul în așteptare optimistă, iar, pe de altă parte, această așteptare să fie una cu caracter didactic: „Legea ne-a fost călăuză (pedagog) spre Hristos” (Epistola către Galateni 3,24).

Mai rămânea o problemă majoră: ofranda, jertfa de împăcare, trebuia adusă de un reprezentant al omului, căci omul greșise în fața lui Dumnezeu. Dar om fără păcat pe pământ nu există, iar ofranda trebuia să fie desăvârșită. Atunci Dumnezeu găsește soluția: îndumnezeiește firea umană în persoana lui Hristos, fire fără de nici un păcat. Acesta în mod benevol își asumă uriașa și unica responsabilitate de a restaura relația de comuniune între creație și Creator.

După trei ani, perioadă când își pregătește

ucenicii pentru ce avea să vină, Mântuitorul merge să se jertfească pentru lume. Căpeteniile poporului îl pizmuiu, temându-se de influența Sa în popor, așa că a fost ușor să fie prins și înain-

Patimile și Învieria Domnului (Paștile)

Astăzi tot pământul sărbătorește Paștile, adică trecerea din moartea păcatului către lumina vieții, refacera legăturii omului cu Dumnezeu, primirea Harului și dobândirea vieții veșnice. În Sfânta Biserică există atâta ordine, încât îți dai seama că mintea umană singură, neajutată de Harul divin nu putea să le ordoneze pe toate atât de minuțios. Sfinții Părinți au rânduit ca înaintea Praznicelor Împărătești, creștinii să-și pregătească sufletul curățindu-l și hrănindu-l prin post și rugăciune. Pentru că Învieria Domnului este cea mai mare sărbătoare „Sărbătoare a sărbătorilor, împărăteasă și doamnă”, se impune o perioadă de pregătire mai intensă și mai îndelungată. Această perioadă, postul, este ca o oază de verdeață în mijlocul deșertului, deșertul păcatului, al unei vieți rătăcitoare trăite departe de izvorul binelui, al fericirii, al vieții-Dumnezeu. Postul este un mare dar lăsat de Creator încă din timpul primilor oameni, pentru refacerea puterilor sufletești care uneori din cauza eului lucrează la autodistrugere.

După acest post de 40 de zile în care fiecare, după putere, caută îmbunătățirea vieții duhovnicești, urmează săptămâna Patimilor cu post mai aspru în care ne străduim să fim cu sufletul alături de suferințele Domnului Isus, conștientizând totodată cât de mare nevoie aveam de această venire a Mântuitorului. În această săptămână se oficiază în Biserică Ortodoxă acele slujbe numite Denii, la care se citesc Sfintele Evanghelii ce relatează evenimentele Răstignirii Domnului. Din aceste Evanghelii aflăm de crunta trădare a lui Iuda, care pentru patima iubirii de arginți a făcut pact cu diavolul și l-a vândut pe Învățător, chiar dacă văzuse nenumăratele minuni săvârșite de El. Tot aici vedem descrisă și judecata cea nedreaptă a lui Isus de către fățarnicii arhieriei și de către Pilat. Un prim aspect ce se remarcă în acele clipe este acela că toți ucenicii l-au lăsat fugind, iar cei de acolo care luau parte la judecată au călcat în picioare toată legea, nu au mâncat Paștile din dorința de a-L ucide pe Hristos. Vrând

să dea ticăloșiei acesteia o înfățișare de judecată au căutat și martori, dar mărturiile lor nu se potriveau, totul era tulburare și zgomot. Într-un final, Îl osândesc pe nedrept pentru hula că se considera Fiul lui Dumnezeu. Aceiași oameni sunt și pârâți și judecatori. Ne punem întrebarea, de ce nu L-au ucis pe ascuns? Răspunsul ar fi că ei voiau să-L atace și slava deoarece mulți auziseră de El și-L admirau. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Hristos nu i-a împiedicat, ci S-a slujit de răutatea lor spre vădirea adevărului, pentru ca moartea Lui să ajungă cunoscută. A ieșit cu totul altceva decât ce voiau arhieriei. Voiau să-L facă de ocară, să-L facă de rușine prin osândirea aceasta; Hristos tocmai prin aceasta a strălucit mai mult; și-au dat toată silința să-L răstignească în fața întregii lumi, ca să-I vatame slava, dar a ieșit cu totul dimpotrivă. „În Evanghelii totul a fost istorisit cu lux de amănunte pentru ca noi toți cei care ne considerăm creștini să ne dăm seama ce-a făcut Hristos pentru noi.

Un lucru cu totul groaznic este acela că nu s-au limitat doar la judecata și osânda nedreaptă, ci precum mărturisește evanghelistul Matei: „L-au scuipat în obraz, bătându-L cu pumnii, iar unii Îi dădeau palme zicând: Procește-ne, Hristoase, cine este cel ce te-a lovit”. După judecata înaintea lui Pilat L-au dezbrăcat de haina Lui, l-au pus o hlamidă roșie, cununa de spini, în mâna dreaptă trestie și îngenuncheau înaintea Lui bătându-și joc de El zicând: „Bucură-te, regele iudeilor!”. Toate acestea le-au făcut ca să arate fără să-și dea seama cât de răi la suflet erau judecătorii Lui, diavolul dansând cu toți atunci; și cât de bun era Fiul lui Dumnezeu pentru că nelegiuirea răstignitorilor nu era atât de mare pe cât de mare era dreptatea Celui răstignit.

Despre toate acestea suferite de Hristos, Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Gândindu-te la toate acestea, judecă, dar, ca un filosof! Ai pățimit ce-a pățimit Stăpânul tău? Ai fost ocărât în fața întregii lumi? Dar nu ca El! Chiar dacă ai fost palmuit, dar nu atât! Și ceea ce-i mai cumplit

tat romanului Pilat spre a fi condamnat la moarte. Este răstignit și apoi înmormântat după rânduiala iudaică. Trei zile se luptă cu moartea, pe care o învinge, înviind din morți. Actul final, Învieria, devine determinant pentru noul legământ cu Hristos, Biserica Sa, căci fără ea sacrificiul lui Hristos nu ar fi adus nimic în lume. Iată ce spune Sf. Ap. Pavel în acest sens: „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră” (Epistola I către Corinteni 15,14).

Această realitate religioasă privind relația Dumnezeu – om, Dumnezeu – Cosmos, dezvoltă o altă relație și anume relația dintre oameni. Într-una din cântările bisericești din noaptea Învierii auzim următoarele cuvinte: „Ziua Învierii. Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să îmbrățișăm. Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Învierie”. Dacă Nașterea Domnului este sărbătoarea milei creștine, praznicul Învierii este prin excelență al împăcării și al dragostei necondiționate.

Astăzi, când discordia și disputele începând cu cele planetare și ajungând la cele familiale au ajuns la un nivel aproape insuportabil, ar trebui să reflectăm mai serios la această consecință a Răscumpărării prin Hristos Domnul.

Și pentru noi, ucrainenii din România, proveniți din atâtea zone geografice, cu atâtea denumiri specifice, care uneori pot duce la dezbinări nefericite, Paștele Domnului trebuie să fie liant și punct de plecare spre o mai mare unitate!

Pr. dr. Dumitru COLOTELO

e că în timp ce se petreceau atunci acestea, nimeni nu dezaproba cele înfăptuite, ci dimpotrivă toți le încuviințau, cu toții își băteau joc de El ca de un îngâmfat, ca de un înșelător și amăgitor care nu putea face ce spusese. Așa Îl ocărau; dar El tăcea, dându-ne nouă cele mai mari leacuri ale răbdării. Dar noi, deși auzim acestea nu avem răbdare nici cu slugile noastre, ci sărim și izbim mai rău ca asini sălbatici. Când suntem ocărâți, suntem cruzi și nemiloși, dar când e ocărât Dumnezeu nici nu ne sinchisim. Ucenicul l-a vândut, ceilalți ucenici l-au părăsit și au fugit, cei cărora Le-a făcut bine L-au scuipat; sluga arhierului L-a palmuit; ostașii L-au lovit cu palmele; cei ce erau de față își bateau joc de El și-L ocărau; tâlharii Îl învinuiau, iar El către nimeni n-a scos nici un cuvânt, ci cu tăcere i-a biruit pe toți, învățându-te cu fapta că de vei îndura cu blândețe totul, vei birui pe toți cei ce-ți fac rău și toți se vor minuna de tine.”

De la aceste înfricoșătoare patimi mergem cu mintea la momentul Învierii Domnului Isus, moment de înaltă bucurie, de lumină, de biruință asupra morții și a iadului și cheazășie a învierii tuturor oamenilor. Este momentul bucuriei depline pentru că Mântuitorul a călcat cu moartea Sa moartea lumii sfărâmand porțile iadului, dând din nou șansa intrării sufletelor în Împărăția Sa. Marele eveniment al Învierii s-a petrecut în prima zi a săptămânii, duminica, foarte de dimineață. Domnul Isus a ieșit prin piatra Sfântului Mormânt lăsând giulgiurile singure înfășurate într-un loc. La sosirea femeilor mironosițe, doi îngeri strălucitori străjuiau Mormântul și le-au vestit cu bucurie mare că Hristos a Înviat! În aceste zile tot creștinul primește Lumină din Lumina Hristos și fiecare trăiește și simte aceste momente la starea și nivelul său duhovnicesc.

Fie ca Dumnezeu să ne ajute să ne rugăm mai mult, să postim mai cu adevărat, să ne spovedim cu mai multă pocăință, să primim Trupul și Sângele Său mai conștienți și cu deplină bucurie, să simțim durerea Patimilor mântuitoare, iar sufletul nostru să învieze odată cu Învieria Domnului Hristos, să ne umplem de Lumină și să ne dorim ca toată viața să păstrăm această Lumină, pentru ca la învierea cea de obște să fim și noi înveșmântați în Lumină.

prof. Ioan-Petru CÎRSTEAN

Paștele sărbătorit de comunitatea ucrainenilor din București

Ucrainenii din București au căutat, de când se știu ei, să cinstească cum se cuvine frumoasa și luminoasa sărbătoare creștină a Învierii Domnului pe care o numeau și Velykden (în traducere: *zi mare*). Din păcate, la București ei nu au avut toate elementele la îndemână ca să o poată celebra așa cum erau obișnuiți acasă la ei, în bisericile lor. La bisericile românești de aici nu exista obiceiul de a merge cu coșul cu pasca și alte produse specifice (ouă, șuncă, brânză etc.) la sfințit (dacă cei din jur te vedeau cu coșul, credeau că ai venit să împarți, cum se obișnuiește la români). La Înviere aici lumea așteaptă doar pentru acel paște dat credincioșilor, care înseamnă bucată de pâine îndulcită și udată cu vin, și atât. La un moment dat, însă, ucrainenii noștri au descoperit că la biserica bulgărească, cea din apropierea Pieței Universității, se poate sfinți pasca și unde erau bine primiți și agreeți. Dar de câțiva ani nici această posibilitate nu o mai avem, fiindcă biserica s-a închis. Oricum ar fi fost, sufletul ucrainenilor tânjea în permanență după o biserică a lor, cu un preot ucrainean. Din păcate, mulți dintre acei mari promotori ai acestei idei nu mai sunt în viață.

Într-o perioadă, singura bucurie a ucrainenilor a fost aceea ca în a doua zi de Paști să aibă ocazia să se întâlnească la sediul UUR din București, să ciocnească un ou roșu, să cânte „Hrystos voskres” și să depene amintirile tinereții, afirmând mereu cu nostalgie: „cu câtă sfințenie cinsteau această sărbătoare părinții și strămoșii noștri ucraineni, cum mergeau la biserică și ce tradiții bogate aveau!”.

Începând din vara anului 2016, la București a început, ca prin minune, să funcționeze Biserica ucraineană (înființată prin hotărârea Sfântului Sinod, la cererea comunității noastre, prin susținerea Ambasadei Ucrainei și a președintelui Petro Poroșenko însuși). Astfel că, slavă lui Dumnezeu, este deja al doilea an de când ucrainenii din Capitală și membrii Ambasadei Ucrainei au putut să ia parte la slujba de Înviere și la sfințirea pascai, săvârșită de Pr. Paroh D. Colotelo la Biserica ucraineană (aflată de ceva vreme în chiria unei biserici de lemn din Drumul Taberei, fiindcă biserica noastră încă nu am reușit s-o construim).

Învierea Domnului 2018

Așadar, duminică, 8 aprilie, la ora 9, la biserica de lemn din cadrul Bisericii ortodoxe „Nașterea Maicii Domnului” s-a adunat lume multă cu coșurile frumos împodobite, pentru a participa la Sfânta Slujbă de Înviere a Domnului și a beneficia de tradiționala sfințire a pascai și a produselor alimentare specifice.

Ne-am bucurat să vedem că biserica era plină de creștini, îmbrăcați în straie de sărbătoare, mai mulți ca niciodată. Plutea o atmosferă de înălțare sufletească în care frumoasele cântări din strănă, conduse de domnul prof. Teodor Popovici și acel „Hrystos voskres” cântat în mai multe variante, contribuiau și mai mult la sentimentul bucuriei sfinte revărsate de acest praznic.

Au venit la biserică mulți credincioși de-ai noștri, dar și angajați ai Ambasadei Ucrainei în România, în frunte cu însuși Excelența Sa domnul ambasador Oleksandr Bankov și soția lui, câteva familii împreună cu copilașii lor care părea că au venit pentru prima

dată la biserica noastră, fiind, probabil, în ședere temporară la București. Însă noi nădăjduim să mai vină și altă dată, nu numai de Paști, pentru a nu li se întâmpla precum celor care s-au dus la sfințire în acest an la fosta noastră locație, biserica „Sf. Ilie” din Titan, neștiind că acolo nu se mai slujește de mai bine de o jumătate de an.

După slujba Învierii, citirea de către părintele paroh a Pastorelei pascale transmise din partea Părintelui Patriarh Daniel, urmate de un cuvânt de învățătură în limba ucraineană și sfințirea pascai, credincioșii, îmbogățiți sufletește, s-au îndreptat

mentelor care o preced, să remarc unele obiceiuri specifice vechi care se mai perpetuează (precum jocurile pascale din jurul bisericii care aparțin unei culturi vechi, precreeștine, dintr-un sat maramureșean, Valea Vișului). Am dat apoi șansa și altor participanți, proveniți din diverse zone ale țării să se exprime în acest sens, împărțându-și din experiența și din amintirile care îi însoțesc privind acest luminos praznic. Ne-am bucurat să aflăm multe lucruri interesante, provenite din Maramureș, Bucovina sau Dobrogea, s-a vorbit despre acea „pysanka” (ou încondeiat) care excelează la huțulii din Bucovina, s-a vorbit despre „mersul cu coșulețul la sfințit”, obicei care a fost preluat și de alte etnii cu care conviețuiesc ucrainenii etc. Doamna Cuzmici Ivonka a dorit să ne demonstreze felul cum ciocneau oul roșu descendenții cazacilor din Delta Dunării și cum cântau ei „Hrystos voskres”; vicepreședinta Mariana Mihăileanu a vorbit despre unele obiceiuri ale ucrainenilor din Maramureș și și-a împărțit entuziasmul că vom putea avea în Capitală o biserică proprie ucraineană; domnul student Ionuț Mutu și-a exprimat bucuria să cunoască frumoasele tradiții ale ucrainenilor, studiind aprofundat istoria lor; fostele mele colege și prietene, Magdolna și

către casele lor, nerăbdători să deguste, după atâtea zile de post, din arătoase și multășteptate bucate de Paști.

Seară cultural-spirituală „Paștele la ucraineni”

Acest eveniment, la fel ca și cel din a doua zi de Crăciun, a fost gândit și inițiat chiar în următorul an după Revoluție, cu scopul de a reînvia tradițiile noastre populare legate de cele mai mari sărbători ale creștinismului și care, în perioada dictaturii comuniste, au început să pălească sau chiar să dispară la unele comunități de ucraineni. Un alt scop era și acela de a ne putea bucura împreună (așa cum se obișnuiește în toate diasporele ucrainene ale lumii) de aceste praznice împărătești și a împărți și celorlalți frumusețea și ineditul unor obiceiuri caracteristice. Și așa am realizat aproape în fiecare an, pe lângă acțiunea de Crăciun, acțiuni destinate evocării marelui praznic al Învierii Domnului reflectat în cultura ucraineană.

În acest an, am reușit să reedităm această sărbătoare luni, în a doua zi de Paști, când la sediul UUR din Piața Romană, am invitat membri ai organizației noastre, simpatizanți ai tradiției ucrainene sau proveniți din familii de ucraineni, tineri și vârstnici, pentru a participa la manifestarea noastră anuală.

Mica, dar sugestivă Expoziție de ouă încondeiate și obiecte meșteșugărești, a venit parcă să îmbogățească și mai mult această sărbătoare și să îi dea culoare.

După salutul creștin obișnuit rostit la o astfel de sărbătoare, de „Hrystos voskres” și urări convenite, am avut plăcerea de a conduce discuțiile pe tema „Paștele la ucraineni”. Am căutat să scot cât mai mult în evidență specificul sărbătorii și al ele-

Anamaria, de la Ministerul Culturii și-au bucurat să ne transmită salutul lor pascal, iar doamna Violeta Țigănescu, provenită din Bucovina, ne-a felicitat și și-a exprimat satisfacția de a ne întâlni și cu acest minunat prilej. Vicepreședinta UUR din București, doamna Felicia Radu, domnul Victor Șmighelschi din comitet, domnul Bilovolschi Nicolae și alții, ca întotdeauna, ne-au fost alături în organizarea manifestării.

Nu au lipsit nici momentele artistice: frații Pancec Nicolae și Nadia au recitat și au interpretat cântece de primăvară; în duet (Natalia cu mama ei) a răsunat cântecul pe versurile poetului Leonid Hlibov: «Христос воскрес, радійте, діти» („Hristos a înviat, bucurati-vă, copii”); talentata actriță doamna Doina Ghițescu a recitat o poezie despre Învierea Domnului care a impresionat profund publicul spectator. Studentul Bogdan Costiuc, cu acordeonul lui, a fost cel care a acompaniat permanent grupul „Zorea” (cam restrâns la număr, de această dată, studenții fiind plecați în vacanță) și pe toți cei care au dorit să interpreteze nemuritoarele noastre cântece populare. Mulțumim tuturor pentru participare și pentru implicare.

Seara s-a încheiat cu ciocnirea ouălor roșii, cu degustarea pascai și a produselor specifice sărbătorii, cu veselia și bucuria plăcutei revederi, de care cu greu ne-am putut despărți.

A fost, după cum s-au exprimat participanții, o seară reușită și de neuitat!

Iaroslava-Oresea COLOTELO,
președinte al UUR, filiala București

Un obicei – înțelesul și tâlcul Paștilor Blajinilor

Când privesc înapoi spre vremurile din nu prea îndepărtata mea copilărie, prima se desprinde din negura timpului casa părintească.

În sângele meu de copil andru orologiul naturii se deprinsese a bate ca-n seve, potrivit energicii locului natal. Încă nu știam ce-i sufletul, ce este spațiul, ce este timpul. Sufletul, la sugestia bunicii, îl asemuiam văzduhului, deși sufletul nu-i aer.

Din capriciile vremii și din risipele de fiecare zi mi-am construit ceva mai târziu o imagine asupra timpului. Și aici, tot bunica dinspre mamă m-a ajutat. La întrebarea mea: Ce-i timpul?... mi-a răspuns sec, așa cum bunicile nu o fac aproape niciodată: „Pasăre“. La care cuvânt, nu m-am lăsat ușor convins și am întrebat în continuare: „Ce fel de pasăre?“ Mi-a răspuns: „Măiastră“. Eu: „Măiastră... în ce?“ „În aer, în zbor...“ a precizat ea. Eu iarăși: „Ce face aerului... zborului?“ Ea: „Le împodobește“. Eu: „Cu ce?“ Ea: „Cu pene“. Curiosul din mine, în continuare: „Ce fel de pene?“ Ea, răbdătoare: „Pene colorate“. La care, în sfârșit, eu: „Acum știu! Timpul este pasăre în zbor, împodobește cu pene colorate aerul copilăriei“.

Adolescenta anotimpurilor – Primăvara – începuse să se arate umblând prin grădini și pe

coclauri. Era și semnul că se apropia perioada deniilor la care era musai să fiu prezent.

Într-un alt timp al amintirilor generoase, de astă dată, ca un eșantion desprins parcă din vremea copilăriei umanității, citesc azi ceea ce zice Ieronim: „O picătură de apă, care se află pe ceva lucios, fuge încotro o vei duce cu degetul“. Tot așa, probabil, era și asemănarea prin care părinții începură sistematic și sistemic să îndrepte copilul din mine, într-o parte în care ei vroiau să stau, trup și suflet, cum se zice.

Într-o zi după Sfintele Paști și apoi, câteva zile la rând, am observat cum pe acoperișul bisericii aterizează rânduri-rânduri de porumbei. Păreau duhuri bizare, făceau „mătăanii“, dar mai degrabă eu înclinam a crede că veniseră să vadă ce se mai întâmplă, în zile ce au urmat Sfintei Nopti a Învierii, în curtea bisericii.

Cimitirul era plasat în continuitatea curții bisericii, și era în prima luni de după Săptămâna Luminată. Observ cum creștine femei ucrainence încep să se adune în jurul mormintelor rudeniilor, ca să le pomenească în rugăciuni, să le vestească Învierea. După săvârșirea rugăciunii, fiecare ciocni oul roșu de cruce și glăsui: „Hristos a înviat!“. În cele din urmă, mai curățară mormintele și sădiră peste ele verdeață

nouă. După ce săvârșiră toate acestea, creștinele femei se mai rugară o dată lui Dumnezeu, se închinară spre răsărit și apoi se îndreptară spre casele lor.

Și astfel, prin rugăciune ele își arătară iubirea față de cei dragi și scumpi care s-au despărțit de noi cu trupul în chip vremelnic. Din moștrămoși se știe faptul că te iubește cu adevărat cel ce se roagă pentru tine în taină lui Dumnezeu și Dumnezeu îl ascultă.

Prin oul roșu și salutul pascal ele și-au arătat credința, iar prin înnoirea verdelei pe pământul mormintelor au transmis sentimentul legăturii cu nădejdea.

Mulți se întreabă poate că și în zilele noastre, de ce în această zi merg doar femeile la cimitir, nu și bărbații, ca la celelalte pomeniri. Lunea aceasta semnifică începutul săptămânii femeilor Mironosițe – aici e răspunsul – căci Mironosițele au mers primele la mormântul Domnului și ele au vestit primele că Domnul a înviat.

Răposații și rudeniile sunt ca niște vase comunicante. Primii simt curgerea rugăciunilor și jertfelor celor vii pentru ei, dragostea noastră față de ei. Rudeniile vor simți curând – de dincolo de mormânt – și vor fi recunoscătoare celor ce își vor aminti de ele și se vor ruga lui Dumnezeu pentru ele.

Despre astfel de taine ce țin de sensurile vieții și morții vorbesc duhurile cerești, îngerii – în șoapte – cu răposații noștri, oricât de moderni am fi noi, amăgindu-ne în gândurile noastre „știutoare“.

Mihai MATEICIUC

Despre doamna Cristina Maxim, profesor dr. în biochimie la Colegiul Național „Mihai Eminescu“ Suceava, aș putea scrie o carte... Ea excelează în pregătirea elevilor care doresc să devină medici, pe de altă parte, fiind o fire de o modestie și de o credință în divinitate cum rar se pot întâlni la colegii de breaslă (poate că nu numai din județ), preferă să nu vorbească despre harul ce i-a fost dăruit de Dumnezeu.

Elevii care au apelat la domnia sa să asimileze cunoștințele necesare la chimie – printre ei numărându-se și fiul său – cu toții, dar chiar cu toții au devenit studenți la medicină, iar apoi medici și farmaciști în diverse orașe din țară, mai ales în Cluj, Iași și Târgu Mureș.

Am reușit să contactez și să stau de vorbă cu câțiva dintre cei care au intrat anul acesta la medicină, dar și cu un medic din Iași, astfel că iată ce am aflat despre dna prof. dr. Cristina Maxim.

Paula Alexander din Izvoarele Sucevei, studentă la medicină în Târgu Mureș, la buget: „Știe să se atașeze de elevi, mereu ne-a încurajat, dându-ne câte o cârticică de rugăciuni, începând pregătirea cu noi prin semnul crucii și cu o rugă adresată Fecioarei Maria. Puțini sunt profesorii care predau cu suflet și încă mai puțini sunt cei pentru care se poate folosi sintagma „bunătațe omenească“. Doamna profesoară Maxim este unul dintre aceștia.

Teodora Duțuc, studentă la Farmacie la Cluj, intrată cu nota 9: „Ce aș avea de spus despre persoana care m-a ajutat să îmi văd visul împlinit? Cu siguranță, numai cuvinte de bine. Am avut parte de un mare noroc să întâlnesc o profesoară atât de devotată meseriei, așa cum este doamna Maxim Cristina, profesoară de chimie la Colegiul Național „Mihai Eminescu“ din Suceava. Dumneaei m-a ajutat să înțeleg, pe parcursul unui an de zile, chimia organică. A fost nevoie de mult efort și dăruire, de timp și de vastele ei cunoștințe, deoarece eu nu aveam pregătirea necesară din liceu, adică baza. Cu răbdare și calm, mi-a explicat de la cele mai simple probleme până la cele mai complicate. Aveam teme multe, pentru că trebuia să exersiez și să învăț mereu un nou capitol. Însă nu m-am plâns niciodată, pentru că a ajuns să îmi fie dragă chimia datorită doamnei Maxim. Învățam ca să îi arăt că pot să mă ridic într-un an de zile, învățam ca să

Numai prin credință, toate sunt cu putință

fiu admisă, învățam ca să nu îmi dezamăgesc familia și învățam inclusiv ca să fiu lăudată, ce e drept, deoarece o altă metodă care a dat roade, cel puțin în cazul meu, a fost comparația între elevi. Te stimula să fii printre cei mai buni, mai harnici și mai conștiincioși. Și așa am fost toți elevii dumneaei, drept dovadă toți am fost admiși în centrele unde am vrut de la bun început să intrăm. Am și voi avea mereu un respect deosebit pentru această doamnă care a avut și are rezultate deosebite prin elevii săi, care e un om de valoare, un adevărat profesor. Pe deasupra, ceva ce rar am întâlnit la un profesor, a fost îndemnul ei să mă încred mereu în Dumnezeu, căci El mă va lumina și mă va ajuta în drumul lung pe care îl voi avea de parcurs.“

Andrei Cazacencu din Suceava, student la Medicină în Iași, unde a reușit cu 9,30: „A pus mult suflet în pregătirea elevilor, avea răbdare cu noi, e un exemplu de ceea ce înseamnă dăruire, perseverență, ne spunea mereu că prin muncă și rugăciune vom reuși. Secretul doamnei profesoare este consecvența în cunoașterea materiei.“

Mihai Secrieriu, student la Medicină în Târgu Mureș, al patrulea pe lista cu admiși, cu 9,65: „Ne făcea programe pentru învățat, practic ne-a învățat să învățăm, ne făcea multe teste grilă pentru a ne obișnui cu admiterea la Medicină. Și fiecare primeam acatistul „Sporirea minții“, ne dădea foarte mult de lucru, dar ne și încuraja, spunându-ne mereu că prin muncă și credință toate sunt cu putință. A pregătit o sumedenie de copii care acum sunt medici în țară sau străinătate, e un profesor și un om deosebit.“

Cristina Strugariu, medic gastroenterolog, Iași: „Nimeni nu poate reuși singur, oricât de bun ar fi. Aceasta trebuie să înțelegem toți și, mai important decât să înțelegem, este să nu uităm. Să nu uităm dăruirea, bucățile de suflet pe care ni le-au așezat în minte cei care ne-au susținut.

Doamna profesoară Maxim este unul dintre oamenii care mi-au fost alături și m-au ajutat să mă așez pe poteca mea. Un om cu simțul realității, care a ajutat o sumedenie de viitori medici să devină ceea ce sunt. Doamna profesoară are, printre alte bucurii în suflet, și aceea de a fi pregătit un tânăr de la casa de copii Elvis, care acum e medic rezident la Cluj“.

Închei acest portret al dnei prof. dr. Cristina Maxim cu precizarea că toate sunt cu putință numai prin credință, aceasta fiind o pildă și pentru alte generații de elevi hotărâți să se pregătească, inclusiv spiritual, pentru a depune Jurământul lui Hipocrat.

Decebal Alexandru SEUL

Rada neagră

Sfatul negru se adună
Tu, Ivane, ce vești dai?
Ascultați-mă pe mine
Eu vă vreau – al vostru bine
Țărani, cazaci, târgoveți!
Micșorăm ceva din dări
Și reducem drepturile
Starostelor – se-nțelege...
Briuchovețkyi fu ales!
Dar când oamenii aflară
Gândul său ce nu-i curat
Îl legară de un tun
Și-l bătură pân' la moarte.
Încercase să îi vândă
Rușilor – se înțelege
Ca al său predecesor
Iakiv Somko pe-al său nume
Și plăti pentru trădare
Hatmanul ce-i trădător
Ce dădu aia primise
Pedepsit de-al său popor.

Ionuț MUTU

Așa cum mulți dintre noi, de multe ori, am observat, în viața aceasta nimic nu e întâmplător. Cu toate acestea, adesea, folosim expresia „din întâmplare”. Tocmai de aceea astăzi voi începe „povestea” astfel:

Nu întâmplător, în toamna anului 2012, pentru prima dată am ajuns dascăl la Școala Gimnazială nr. 20 din Timișoara, aflată în cartierul Ciarda Roșie. Pe atunci, era cu totul necunoscută pentru mine această școală, iar în cartier am ajuns până atunci poate de două-trei ori. Nu am știut nimic despre această școală, cu atât mai puțin despre oamenii ce urma să-i întâlnesc aici. Acum, însă, fiind în al șaselea an aici, mă simt parte din școală și parte din comunitatea din Ciarda Roșie, poate și datorită faptului că am crescut la sat, unde oamenii se cunosc unii pe alții, Ciarda Roșie fiind „un fel de sat inclus în oraș”.

Printre ceilalți oameni frumoși pe care i-am găsit la școală și nu numai, un Om deosebit, o colegă deosebită, un cetățean deosebit al cartierului, este doamna Dana (așa o știe toată lumea). Dana Vicaș este astăzi dascăl devotat al acestei școli, fostă elevă a școlii în care acum profesează și profesor coordonator (pentru cei care nu cunosc, profesorul coordonator este un director neplătit).

Locuind în vecinătatea școlii, doamna Dana este puternic implicată în gospodărirea ei, găsește soluții pentru multe probleme, bineînțeles cu sprijinul câtorva părinți și oameni din cartier, dar și colegi de școală.

A implementat sistemul alternativ Step by step în această școală, rămânând printre puținele școli din oraș cu învățământ alternativ, având, bineînțeles, sprijinul total al direcțiunii.

Atunci când am început să ne cunoaștem mai bine, aflând despre mine că sunt ucraineană, a exclamat: „Și eu sunt pe jumătate ucraineană! Mama mea s-a născut în Ucraina”. Bineînțeles că au urmat întrebările firești: de unde, cum, de ce, când etc. La toate aceste întrebări, Dana nu numai că a răspuns cu plăcere, dar a adus și o mulțime de fotografii, parte din ele le vedeți și aici.

„Bunica mea, Zenovia Voloseni, s-a născut în localitatea Șipeniț Cernăuți – URSS, acum Ucraina, în mai 1915. A avut o fetiță din prima ei relație, pe nume Pionea. Imi spunea ea că acest cuvânt ar însemna în limba latină „floare de bujor”.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, bunicul meu, șofer al unui industriaș din București, mergând în interes de serviciu la Cernăuți, a cunoscut-o pe bunica și a început să o curteze. După o relație

Sângele apă nu se face...

la distanță de vreo doi ani de zile, bunicul a cerut-o în căsătorie. Deși sentimentele erau reciproce, bunica l-a refuzat, spunându-i că nu poate să se căsătorească deoarece are o fetiță (n.n. mama Danei). Dar cum iubirea era foarte mare, copilul nu a fost o piedică, dimpotrivă, o bucurie, deoarece ajunși în România, după căsătorie, bunicul a înfiat-o pe mama care a și rămas singurul lor copil.

Când au plecat din Cernăuți, povestea bunica, pe un vagon de cărbuni, a fost bombardat orașul, chiar au văzut în urma lor cum a fost bombardată gara din oraș.

– **În ce limbă comunicau între ei?**

– Bunica vorbea limba română. Vorbea și germană, fiindcă a făcut clasele primare în limba germană și, bineînțeles, ucraineană.

După ce au venit împreună în România, bunicii împreună cu mama au locuit la București, unde bunicul era angajat la acel industriaș, apoi și bunica a lucrat la el, făcând menaj. Bunicului i s-a făcut dor de locurile natale și a dorit să se apropie de vestul țării, unde își avea originile. Industriașul la care lucra i-a propus să vină la Timișoara, unde el avea terenuri. Așa a ajuns bunicul în cartierul Ciarda Roșie, unde era administratorul terenurilor acelui industriaș din București. Au locuit într-un gostat, unde bunica făcea mâncare la cantină. Era interesant pentru ea, deoarece aici se vorbea foarte mult în maghiară, ea neștiind această limbă, dar în scurt timp a învățat și maghiară.

De la stânga bunica (Zenovia), bunicul, sora bunicii

Nu după multă vreme au fost împroprietăriți cu o casă a unor șvabi plecați din țară, stabilindu-se

definitiv în acest cartier, bunica lăsând în urmă o familie numeroasă (părinți, surori, frate vitreg) cu care a ținut legătura toată viața și pe care i-am cunoscut și eu, ca nepoată. Unul dintre frații bunicii a murit în cel de-al Doilea Război Mondial. Mi-am cunoscut străbunicii, verișorii, cu unii din ei mai ținem legătura și astăzi.

Bunica mea era o femeie foarte puternică, din toate punctele de vedere. Fizic, era capabilă să urce singură sacii în pod, nu cerea ajutor nimănui, iar faptul că a avut curajul să plece cu un copil mic într-o lume cu totul străină, demonstrează că

Părinții

avea și o putere interioară remarcabilă. O perioadă după ce a lucrat la acea fermă ca bucătăreasă a lucrat și la fabrica de zahăr din Timișoara, apoi la fabrica de încălțăminte Guban.

– **Cum comunica bunica ta cu fiica ei, mama ta?**

– Mama nu știa limba română, doar ucraineană. După ce a venit aici, în Ciarda, având deja aproape 7 ani, a început să meargă la școală, chiar aici unde suntem acum, la Gimnazială 20, numindu-se atunci Școala Primară de Stat Moșnița Nouă, colonia Ciarda Roșie. Din 1952 cartierul Ciarda Roșie, unde se află școala, este integrat orașului Timișoara, iar școala devine Școala Elementară de 4 ani nr. 6 Ciarda Roșie. La școală, mama a fost o elevă silitoare, chiar intrase la o Școală de Îmbunătățiri Funciare pe care, însă, nu a terminat-o, din câte zicea ea, de teamă să nu fie trimisă în Bărăgan, unde se făceau atunci sisteme de irigații și era nevoie de cei cu astfel de studii. Bunica, bineînțeles, nu își dorea ca fata ei, unica, să plece departe de ea, destul că a plecat ea departe de familia ei. Așa că a determinat-o să renunțe la

școală și a rămas cu 7 clase. Zicea mama că dăduse examen și la Școala Pedagogică, unde intrase „fără loc”, probabil asta însemnând că avea medie de trecere dar nu de intrare.

– **Ce a mai adus bunica ta cu ea de acasă în afară de limba ucraineană pe care o vorbea cu mama ta?**

– Nu a venit cu mâna goală. Bineînțeles că a adus obiceiurile de sărbători, mâncărurile tradiționale. Ce nu voi uita niciodată, cred, sunt întrunirile cu familia ei, care venea la noi cel puțin o dată pe an. De la masă nu lipseau rugăciunile, iar la final, cântecele. Povesteam și cântau. Cântau, efectiv, cântece pe care și astăzi, dacă le aud, le recunosc. Nu le știu, dar le simt.

– **Dacă te întreabă cineva care este naționalitatea ta, ce răspunzi?**

– De obicei sunt pusă în încurcătură la această întrebare. Mama mea fiind ucraineană, pot spune că sunt și eu, simt emoție atunci când mă uit la un documentar despre Ucraina, când aud muzică ucraineană. Tatăl meu fiind de naționalitate maghiară, aș putea spune că sunt și eu, dar el nu a fost foarte naționalist, deci nu mi-a transmis nici mie. Așa că, fiind pusă în puțină încurcătură, oficial am declarat că sunt româncă, dar, pot să spun că la alegeri dacă era pe liste Uniunea Ucrainenilor, sigur votam cu ei. Am vrut să aibă și ei o șansă în Parlamentul României.

– **Este ceva din partea ucraineană (cultură, obiceiuri), care să te facă să vibrezi? Să-ți simți inima cum bate?**

– În primul rând muzica. Muzica îmi provoacă acea „piele de găină” și îmi dau lacrimile instantaneu. Îmi plac foarte tare costumele populare. Mi se face dor, uneori, de mâncarea bunicii. Când mergeam în Ucraina, masa era veșnic plină de tot felul de bucate, în special multe feluri de pește. Dar, cel mai tare mă impresionează muzica.

Dana ne spune că ea seamănă foarte bine cu bunica ei: curajul, forța, statura, dar și simțul umorului, le-a moștenit din partea bunicii sale, care era născută cu o zi înaintea ei, adică pe 28 mai (bineînțeles și cu mulți ani înainte). „Nu am văzut-o niciodată pe bunica stând”, ne spune Dana.

Scriind aceste rânduri mi-am dat seama că nu am văzut-o niciodată pe Dana stând. Atunci când mi se pare că stă, ea de fapt face planul pentru următoarea acțiune. Așa că, nu numai „sângele apă nu se face”, dar e valabil și proverbul „Așchia nu sare departe de trunchi”.

Simona LIBER-LĂNCRĂNAN

Revin la articolul „Omul sfințește locul“, publicat în „Curierul ucrainean“ nr. 351-352, 2018. Spuneam acolo că îmi voi „câștiga“ o grămadă de prieteni după publicarea acestui material.

Ei bine, o serie de absolvenți, care au studiat limba ucraineană în România sau în Ucraina, și care nu predau limba ucraineană, din motive care-mi scapă, eu știind exact motivația, adică neimplicarea sau „Моя хата скраю, я нічого не знаю“, adică „Lasă, că merge și așa“, se uită căș la mine. Mă rog, dacă așa le spune conștiința nu se mai poate face nimic.

Problema este alta... Părinții elevilor care au studiat limba ucraineană la Suceava sau la Cernăuți, și mai ales absolvenții care au prins un loc cald în învățământ, de multă vreme participă la activitățile UCRR. Pentru cei care nu cunosc semnificațiile acestor patru litere, le explic eu: Uniunea Culturală a Rutenilor din România. Ciudat este faptul că UCCR are sediul la Deva,

Cazaciocuri și..

județul Hunedoara. De unde ruteni pe acele meleaguri? Habar n-am! Poate-mi explică vreun avizat...

Din presă am aflat că rutenii mișună prin Maramureș, dar și prin Dărmănești Sucevei. Știți ce mi-a spus un fost primar din comuna Dărmănești (fie-i țărâna ușoară!) care vorbea românește? Era după 1989, omul era deja la pensie, așadar primar fost comunist. Întâlnindu-mă cu domnia sa, mi-a spus sec: „Kolea, în comuna Dărmănești au fost ruteni. Așadar, noi suntem urmașii rutenilor“. I-am spus să se uite în DEX și se va lămurii. M-a întrebat „Ce este DEX?“.

Un alt primar (plecat la Ceruri) a încurcat

„iconari“ cu „legionari“ atunci când am discutat despre Traian Chelariu. Ce pot spune? „De mortuis nihil sine bene!“ . Asta ne demonstrează cât de dezbinați suntem.

Adâncindu-mă în studiul UCRR, am aflat că în Maramureș și-n județul Suceava „mișună“ cei mai mulți ruteni. Cică următoarea activitate a rutenilor români se va desfășura la Tulcea, pe 1 mai 2018. Așadar, nu ne rămâne decât să-i mulțumim celui care a inventat minoritatea „ruteană“! Se știe cine este, dar...

Ceva nu-mi sună bine: pe vremuri se vorbea despre naționalități conlocuitoare, iar acum despre minorități naționale. Care-i adevărul?

Nu-mi rămâne decât să constat că ucrainenii „rutenizați“ dansează cazaciocuri pe unde pot.

La urma urmei care-i alfabetul rutean? Eu doar mi-am pus întrebări scriind acest articol. N-am tăiat cu sabia. Aștept lămuriri...

Kolea KURELIUK

Alături de durerea unui tată

Decebal Alexandru Seul a scris o nouă carte. A 18-a. Am putea spune, anul și cartea – de când a început să publice, să-și transpună gândurile și trăirile în file de carte. Pentru că de mulți ani Decebal Alexandru Seul este colaborator al unor ziare și reviste precum „Crai nou“ și „Monitorul de Suceava“ cu filialele acestuia sau revistele „Luceafărul“, „Convorbiri Literare“, „Ateneu“, „Plumb“ ș.a. din acest punct de vedere cărțile lui cuprind în majoritate articole publicate în presă,

dar autorul a scris cu dragoste și impresii din locurile pe unde l-au purtat pașii: Lourdes, în Franța, „Pelerinajul“ la mormântul lui Arsenie Boca, „Copilăria printre ciulinii Bărăganului“ etc.

Ziaristul și scriitorul Alexandru Seul, consemnează în paginile pe care le scrie, cu o sensibilitate și stil aparte, frumusețile naturii, tradițiile și obiceiurile huțulilor din Izvoarele Sucevei și împrejurimi, unde trăiește de mulți ani și muncește ca asistent medical.

Copilăria în Bărăgan, plină de neajunsuri și greutate, pierderea, acum 7 ani, a unicului fiu, Ovidiu, și recent a fratelui său drag, profesorul Traian Seul, au lăsat urme adânci în sufletul lui Decebal Alexandru Seul. Pe chipul lui se citește tot mai mult tristețea, suferința. Aceasta se

resimte și în scrisul său, cu deosebire în cartea „Despărțirea“, dedicată fiului său iubit.

Nu-mi propun să analizez cartea. Au făcut-o alții. Apreciez însă și admir cu tot respectul dăruirea de o viață a autorului pentru cuvântul scris. Poate că nu toți publiciștii, printre care socot că mă număr și eu, fac parte din marea literatură. Este însă meritul acestora de a fi cronicarii vremurilor în care trăiesc și de a scoate la iveală oameni, fapte, întâmplări, bucurii sau tristeți despre care e bine să știe și semenii noștri de azi, dar mai cu seamă să rămână mărturie ale acestor vremuri pentru generațiile viitoare.

Decebal Alexandru Seul este unul dintre acești cronicari care merită considerația noastră.

Artemisia IGNĂTESCU

Au sosit berzele

Au venit cu simțul ce le este miraculos și caracteristic, exact în locurile unde au fost anul trecut, la Izvoarele Sucevei. Dar de data aceasta, numai o minune dumnezeiască parcă le-ar fi prevenit să nu vină ca anul trecut în luna aprilie, când au suferit toate rigorile iernii aspre de pe meleagul nostru. Am scris despre ele la vremea respectivă, până la urmă barza reușind să aducă pe lume doi pușori. După cele îndurate de ele, credeam că nu le voi mai vedea. De data aceasta însă, au venit patru berze, soț, soție, în centrul comunei Izvoarele Sucevei, refăcându-și cuiburile. O pereche în dreptul locuinței Ștefanciu Adam, trecut în lumea umbrelor, iar cealaltă pereche revenind la cuibul din vecinătatea casei mele. Prima lor grijă a fost să-și amenajeze cuiburile pentru viitoarele berze-mame. Apoi, prin zborurile lor specifice de aeroplane au colindat pădurile în căutare de hrană, care se vede, a fost și motivul pentru care au fost atrase de ținutul nostru, gășind-o din abundență. Dar, plecarea lor se va face în luna august, numai după ce grijulii soți din cele două cuiburi vor aduce hrană puilor născuți care vor crește ca într-o poveste, într-o perioadă scurtă de timp, învățați de părinți să zboare. Mai întâi să-și caute singuri hrana, pentru ca mai apoi să se reîntoarcă străbătând distanța de la venire de aproximativ zece mii de kilometri din ținuturile calde, probabil, și secetoase, motiv pentru care le-au părăsit pentru o perioadă de timp, din lipsă de hrană.

Desigur, iubind mult aceste păsări, îmi voi aminti cu drag de cântecul lor specific din ciocuri, în special seara târziu și dimineața devreme când ne dădeau deșteptarea, având loc de popas hornurile școlii din apropiere și stălpul electric din fața locuinței mele. Este o senzație deosebită pe care orice om iubitor care îndrăgește aceste păsări o trăiește din plin, urmărindu-le și mai ales ascultându-le zborul plecării spre zările albastre. De regulă, nu se știe ziua când pleacă de la noi, dar o fac doar atunci când puii deveniți mari, zboară alături de părinții lor. Este un drum lung pe care nu se vor sfii să-l refacă anul viitor. Acum, ca și atunci, le voi spune „bine ați venit“ din nou și nu ați uitat locurile pe care le-ați colindat o vară întregă. Vă aștept cu drag păsări minunate ce îmi sunteți și voi trăi mereu cu gândul că n-o să uitați aceste locuri paradisiace, unde ați fost musafiri și ați devenit mame cu sprijinul unor soți foarte grijulii care v-au procurat hrana necesară.

Decebal Alexandru SEUL

Adrian Furdi a părăsit această lume la numai 54 de ani

S-a născut la 9 ianuarie 1964 în comuna Copăcele județul Caraș-Severin, într-o familie cu încă doi frați: Alexandru (Sașa) și Adina din părinți învățători în comuna natală. A terminat șase clase primare în comuna Copăcele, iar în continuare la Caransebeș pentru că părinții s-au mutat să trăiască în comuna Jupa aproape de Caransebeș. A absolvit liceul după care a urmat studii superioare la Institutul Politehnic din Timișoara, Facultatea de Mecanică. După terminarea facultății a lucrat ca inginer la Călan – Hunedoara, unde o cunoaște pe Elena cu care se căsătorește. Revine în Caransebeș și în 1991 se privatizează, având firma Tehnico-Dinamit unde a lucrat până în ultimele clipe. La 8 martie 2018, Adi părăsește această lume rapid, iar vestea trecerii la cele veșnice i-a îndurerat pe toți cei care l-au cunoscut, l-au iubit fiind un exemplu de conduită pentru toți din jur. Pe Adi îl caracteriza hărnicia, munca, fie la firmă, fie în comuna natală Copăcele unde a reușit să-și facă o gospodărie și o grădină frumoasă cu gândul să locuiască acolo în locurile liniștite, nepoluante înconjurate de păduri. A fost ales consilier la Primărie în legislatura actuală. S-a implicat în toate, unde era nevoie de el, oferind ajutor. De asemenea, a ajutat foarte mult biserica ucraineană din Caransebeș de la începutul construcției, ne spune episcopul actual al bisericii Tiuch Gheorghe. A fost ales și președinte al Organizației locale a UUR o perioadă de timp. S-a implicat în ajutorarea celor nevoiași. Durerea nemărginită a celor care au trecut pe la catafalcul lui nu se poate descrie în cuvinte. Adi lasă în urma lui o familie îndurerată pentru tot restul vieții, soția, cei doi copii, o fiică, un fiu și nepot și o mamă care nu se pot împăca cu gândul că el nu mai există.

Slujba de înmormântare a avut loc la biserica ucraineană Caransebeș, în ziua aceea cu soare, așa cum a fost și sufletul din lui Adi. O mare de oameni a condus trupul lui Adi spre cimitirul din Jupa, lângă Caransebeș. Am fost alături de familia îndoliată. Dumnezeu să-l odihnească în pace! Nu te vom uita niciodată, Adi! Vei rămâne mereu în amintirea noastră, suflet bun și drag!

Anna BEREGHI

Oleksandr Masleanyk

(Urmare din numărul 345-346/2017)

— Ia hai, Petre, să cântăm una de-a noastră!
Ce, noi, gospodarii de treabă, nu ne mângâiem
nevestele... a râs Vasile și cu o voce baritonală,
plăcută a început să cânte:

*Болять мене руки й ноги,
Болять мене кости!
А коби то від роботи,
А то від любови!¹*

Mykola a cuprins cu ambele palme halba de bere, de parcă cineva vroia să i-o smulgă din mâini, iar Varenciuk s-a întors cu fața spre el și aproape urlând continua să cânte:

*Та дай, Боже, здоровлчка,
Та дай, Боже, віку,
А перший раз любови,
Відтак чоловіку.²*

Într-o clipă halba din mâinile lui Mykola s-a împrăștiat pe podea în zeci de cioburi, iar bărbatul au sărit și și-au înfipt mâinile unul în gâtul celuilalt, ca doi tauri sălbatici din adâncurile pădurilor, mugind și slobozind pară pe nări, frământând pământul cu copitele, împinși în luptă pe viață și pe moarte de un instinct de conservare adânc codat în genele umane, care nu s-a pierdut de-a lungul mileniilor.

Șase bărbati, de abia au reușit să-i desprindă din încheștarea morții pe cei doi bărbati care deja întindeau mâinile la carâmb după cuțite.

În acea seară Mykola a adormit cu greu, de undeva din adâncul adâncurilor întindea mâinile spre el oboseala, patul nou cu saltea ortopedică i se părea a fi o lespede de piatră, privea în tăcere tavanul de parcă se aștepta să găsească acolo răspuns la toate neliniștile care i-au cuprins sufletul în acel miez de noapte. Fierbea de furie. Era supărat și pe Oryna, iar această supărare a dat naștere unui sentiment ciudat care încolțea în sufletul său tulburat, un sentiment care trezea în el amintiri atât de plăcute. Cândva a iubit-o nespuse de mult pe fermecătoarea Oryna și visa să

Mychailo Koțiubynskyi

(Urmare din numărul 347-348/2017)

Zilele mele se scurg, acum, în mijlocul stepei, în centrul văii inundate de pâinea verde. Cărările nesfârșite, ascunse, intime, parcă pentru cei mai apropiați, mă conduc prin ogoare, iar ogoarele rostogolesc și iar rostogolesc valurile verzi și le izbesc chiar de marginea cerului. Eu am, acum, o lume aparte, precum o scoică care produce perlă: de la margini, se îmbină două jumătăți – una verde, cealaltă azurie – care închid în ele soarele, precum o perlă. Iar eu umblu pe-acolo și caut tihna. Merg. În urma mea, zboară, insistent, un norișor de musculițe. Pot să cred că sunt o planetă care se mișcă împreună cu sateliții ei. Văd cum cerul senin a fost secționat, în două, de aripile negre, respiratoare, ale ciorii. Din această cauză –, cerul e mai senin, aripile, mai negre.

Pe cer, este soarele –, iar, în mijlocul ogoarelor, eu. Nimic altceva. Merg. Mângâi blana de samur a orzului, mătasea undei spicelor. Vântul mi-a îndesat, în urechi, frânturi ale sunetelor, vuietul unduos. E așa de arzător, așa de nerăbdător, încât patele argintii clocotesc. Merg mai departe –, clocotesc. Plutește ușor, în undiri de râuri albastre, inul. E atâta liniște, tăcere în țărnițele verzi, încât ai vrea să te așezi într-o barcă și să plutești. Iar, acolo, orzul se apleacă și țese... țese, din spicele subțiri, un voal verde. Merg mai departe. Tot

aibă împreună cu ea o mulțime de copii, iar ea l-a dezamăgit dându-i doar un singur fiu – pe

NEVASTA ALTUIA

Vasylo. Nu știu ce boală femeiască i-a năruit lui Mykola visele. Pe deasupra era supărat pe Oryna care cu douăzeci de ani în urmă, dornică de dragoste, nu l-a putut înțelege, că după o zi istovitoare de muncă nu era în stare să răspundă avansurilor sale amoroase, atunci i-a aruncat acele vorbe otrăvitoare:

– Tu, bărbate, nu mai ești în stare de nimic, nici ziua, nici noaptea...

Aceste vorbe au jignit atât de mult orgoliul său de bărbat, încât a doua seară și-a făcut patul și s-a culcat în altă cameră. Acest gest trebuia să fie doar un protest temporar, însă s-a dovedit a fi o prăpastie lungă de douăzeci de ani, care s-a căscat între ei.

Oryna... Soția lui cea dragă pe care a iubit-o dureros de mult, deodată a apărut în altă ipostază: ceva s-a frânt în el, lumea plină de lumină în care trăia până atunci dintr-odată a căpătat culori sumbre, iar vesela și jucăușa Oryna i s-a părut a fi doar o actriță care falsă în fiecare mizanscenă. Jignirea s-a dovedit a fi atât de mare, încât timp de douăzeci de ani durerea pe care Mykola o simțea în suflet nu s-a diminuat nici măcar cu un micron. Fiul lor, Vasylo, era singurul fir și acela foarte subțire, care lega relațiile familiale ale celor doi, reușind totuși să-i țină la un loc.

Alte Oryne ameteau de plăcere pe bancheta din spate a „Volgăi“ sale, gemeau și icneau, iar aceste gemete îi alinau lui Mykola orgoliul rănit. Însă de nevestă sa se temea să se atingă, nu care cumva să simtă din nou gustul eșecului. Astfel au trăit peste douăzeci de ani – în aceeași casă, însă în paturi separate. Pe deasupra Oryna a dezvăluit taina lor oamenilor, iar acest lucru l-a îndepărtat pe Mykola și mai mult de ea.

... Nu dormea nici Oryna. În scandalul de la bufet încerca să-l apere pe Mykola, pe soțul ei legitim pe care încă îl iubea în taină, pur și simplu vroia să trezească în el gelozia, însă se pare că a întrecut orice limită... E ciudat și încăpățânat ca

țese. Voalul se ondulează. Cărările șerpuiesc adânc în secară, încât ochiul nu le poate vedea, ci doar piciorul le simte. Albăstrelele se uită spre cer. Ele-și doreau să fie precum cerul, și au devenit. Acum urmează grâul. Spicul fără

INTERMEZZO

mustăți, dur, mă lovește peste mâini, iar paiul se întinde sub picioare. Merg mai departe. Peste tot –, grâu și iar grâu. Unde-i capătul? Continuă să alerge în direcția vântului, precum familii de vulpi, în timp ce coama unduitoare strălucește la soare. Iar eu continui să merg, singur pe pământ, ca soarele pe cer, și-mi e așa de bine, că nu se interpune între noi umbra unui al treilea. Valul mării de spice trece peste mine, îndreptându-se, undeva, în necunoscut.

Într-un final, mă opresc. Mă reține spuma albă a hriștii, aromată, ușoară, bătută, parcă, cu aripi de albine. Sub picioare, mi s-a așternut, pur și simplu, o harpă, care cântă din toate strunele. Stau și ascult.

Dintr-odată, totul se stinge și moare. Mă cutremur. Ce se-ntâmplă? De unde? Umbra? Doar nu a apărut un al treilea? Nu, era doar un nor. O secundă de disperare neagră – și-ntr-o clipă a zâmbit, în dreapta, a zâmbit, în stânga –, și câmpia de aur a dat din aripi până la orizonturile cerului senin. Parcă voia să-și ia zborul. Doar

un catâr! Nu știe deloc de glumă, e prea serios, însă se străduiește din răputeri să nu lipsească familiei nimic, nu se zgârcește, îi cumpără încălțăminte scumpă și haine de firmă, iar pentru asta trebuie să lucreze din zori până seara târziu.

Cum de s-a întâmplat de au ajuns până aici, cum de și-a permis ea să-și ia în derâdere soțul, pe gospodarul său, pe acela care o hrănește? Dorea mai multă atenție sau vroia să acopere întreaga lume, ca nici măcar umbra vreunei rivale să nu pătrundă prin vreo crăpătură în sufletul soțului său?.. Nu și-a dat seama cum s-a căscat între ei această prăpastie, Mykola se îndepărta tot mai mult de ea și uite unde au ajuns.

Nu, nu îi pare rău că s-a măritat cu el! Fie cum o fi, să doarmă separat, numai să nu îi părăsească, pe ea și pe Vasylo! Gândul că ar putea rămâne singură într-o casă atât de mare cu două etaje o neliniștea, fără Mykola ar rămâne orfani: ea, Vasylo și, bineînțeles, casa, atunci ce va putea spune fiului său?!

Oryna a deschis dintr-o dată ușa care dădea în dormitorul lui. Mykola se odihnea sprijinit de perne și o privea fără să spună nimic... Ochii lui, plini de o durere chinuitoare, o opriră pentru o clipă în loc, însă singurătatea de nedescris care domnea în camera lui, dorul și durerea pe care o exprimau ochii lui îi sfășiau inima și îi răscoleau sufletul, dintr-o dată și-a dat seama cât de drag îi este acest om sensibil și lipsit de apărare, mai drag decât toate comorile lumii. El era soarta ei dulce-amară.

Fără să ștea mult pe gânduri Oryna a pășit în camera lui. În camera soțului său...

În camera soțului său...

¹(ucr.) *Mă dor mâinile și picioarele,
Mă dor toate oasele!
Măcar de m-ar durea de la muncă,
Dar mă dor de la drăgoasteală.*

²(ucr.) *Dă, Doamne, sănătate,
Dă, Doamne, viață lungă,
În primul rând ibovnicului
Și pe urmă bărbatului.*

Traducere de Mihai TRAIȘTA

atunci i-am văzut nemărginirea caldă, vie, forța invincibilă. Ovăzul, grâul, orzul – toate se contopeau într-o undă puternică care topește tot, supune tot. Tânăra forță tremură și se dezlănțuie din fiecare nerv al paiului; în sevă, clocotește speranța și acea dorință arzătoare care se numește – rod. Doar acum am văzut satul –, o grămăjoară jalnică de acoperișuri de paie. De-abia se zărește. A fost cuprins și înăbușit de mâinile verzi care s-au întins chiar până pe sub case. Satul s-a încurcat în ogor, ca musca în pâna de păianjen. Ce înseamnă, pentru acea forță, acele căsuțe? Nimic. Valurile verzi se vor revărsa peste ele, acaparându-le. Ce înseamnă, pentru ele, omul? Nimic. Iată, un punctuleț alb a ieșit în câmp și s-a cufundat în el. Strigă? Cântă? Se mișcă? Suveranitatea mută a întinderilor a înghițit toate acestea. Și, din nou, nimic. Chiar și urmele omului sunt șterse și ascunse: câmpul a ascuns cărări și drumuri. El doar rostogolește și rostogolește valurile verzi și le izbesc de marginea cerului. Peste tot domnește doar zgomotul ritmic, reținut, liniștit, sigur pe el, precum o zvâcnire a eternității. Precum aripile acelor mori de vânt care se înnegresc deasupra câmpului: se rotesc, în văzduh, pasiv și neconținut, parcă ar zice: așa va fi mereu... așa va fi mereu... în saecula saeculorum... in saecula saeculorum... .

¹In saecula saeculorum (lat.) – în vecii vecilor

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Mihaela HERBIL

Discursul Președintelui Ucrainei rostit la ceremonia de înmânare a Premiului Național „Taras Șevcenko” pe anul 2018 (Extrase)

Stimate doamne și stimați domni,
Stimați laureați ai Premiului „Taras Șevcenko”,
Dragi ucraineni,

În vara anului 1891, un mic grup de studenți, cel mai cunoscut dintre aceștia fiind Ivan Lypa, cu ocazia unui pelerinaj la Kaniv, au jurat să creeze o structură politică ucraineană secretă. Pe atunci, numărul lor nu era mare, doar patru, dar asta nu i-a împiedicat să înființeze „Frăția adeptilor lui Șevcenko”, probabil, prima organizație în regiunea de pe Nipru care a ridicat problema independenței politice a Ucrainei. Astăzi, zeci de milioane de ucraineni din întreaga lume, nu numai din Ucraina, ci din întreg spațiul cuprins între Argentina și Australia, sunt membri ai acestei Frății.

Suntem cu toții adeptii lui Șevcenko, suntem cu toții copiii lui Taras.

Odinioară, Heinrich Heine vorbea despre Biblie ca despre o „Patrie transportabilă a evreilor” cu care ei pribegeau, prigoniiți, prin lume. Aceeași „patrie transportabilă” pentru ucraineni, oriunde i-ar fi aruncat soarta, a fost „Cobzarul” lui Șevcenko. Așa cum spunea Ivan Dziuba: „Poezia lui Șevcenko a devenit de mult cea mai importantă și eternă componentă a ființei spirituale a poporului ucrainean”.

Chiar dacă autorul lui nu și-a propus niște scopuri cu un orizont atât de îndepărtat, „Cobzarul” este prima piatră de temelie în edificarea Ucrainei independente. Pe această poziție ne situăm noi și ne vom situa. La fiecare schimbare bruscă a istoriei, dar mai ales în ceasul unor mari încercări, ucrainenii și-au tras forță din cuvintele și gândurile profetice ale lui Șevcenko. La fel și astăzi. „Luptați și veți învinge, căci Domnul e cu voi”, cu aceste versuri din „Caucazul” a plecat spre eternitate primul nostru erou al Sotniei celeste Serhi Nihoian. Versul „Nu ard în foc cei îndrăzneți” din „Hamalia” ne-a însoțit în cele mai grele zile ale Maidanului în timpul Revoluției Demnității. A venit și timpul ca Șevcenko să îmbrace haină militară, iar chipul lui în stil „military” mobilizează și acum ostașii noștri în luptă pentru apărarea țării de agresorul rus.

În „Schiță a istoriei literaturii ucraineano-ruse până în anul 1890”, Ivan Franko recunoștea rolul unic al lui Șevcenko în crearea limbii ucrainene literare contemporane care „a irupt ca un izvor de apă curată rece, a strălucit cu o claritate, simplitate și grație poetică nemaîntâlnite până atunci în literatura ucraineană”.

Anul acesta, înainte de zilele lui Șevcenko, Curtea Constituțională a Ucrainei a admis drept neconstituțională Legea privind limba din anul 2012. Conform intenției ascunse a autorilor ei, această lege trebuia să ducă până la capăt treaba murdară a autorilor Circularei Valuev și ai Ukazului de la Emsk. De fapt, Curtea Constituțională a eliberat doar certificatul de deces al acestui act criminal, sfârșitul lui intervenind acum câțiva ani. În timp ce legea se afla la Curte, noi am modernizat legislația în domeniul limbii care a avansat mult în ceea ce privește consolidarea pozițiilor limbii ucrainene în cele mai diferite domenii ale vieții sociale.

Cele mai pregnante poziții sunt la radio după

intrarea în vigoare, acum doi ani, a legii privind cotele la radiodifuziune. Vă mai amintiți ce scandal s-a iscat atunci? Cum am fost acuzați că facem o treabă greșită? Iar acum, datorită acestei legi, în eter predomină produse în limba ucraineană, iar mediul creator ucrainean, practic, a erupt prin noi proiecte artistice și colective muzicale.

Putem vorbi cu speranță despre revigorarea cinematografului național, care se face în limba ucraineană. Cu sprijinul acordat de stat, anul trecut au fost terminate 47 de filme de diferite genuri. Și anul acesta vom aloca pentru producția de filme un miliard de hrivne, de două ori mai mult decât anul trecut. Impozite și taxe vamale preferențiale, noi modele de producție cinematografică au fost aprobate, cu câteva luni în urmă, prin Legea privind subvenționarea de către stat a cinematografului. Așteptăm să asistăm cu plăcere, în viitorul apropiat, la câteva premiere interesante: despre Kruty, despre Petliura, despre operațiunile antiteroriste (ATO), despre Cernobâl. De altfel, și Șevcenkiana națională urmează să se îmbogățească cu un nou film artistic „Taras. Restituiri”.

Evoluții pozitive se observă și în producția de carte ucraineană. Eu vizitez regulat Lvovul, „Arsenalul cărții”, și văd, în sfârșit, aceste schimbări cu ochiul liber. Hotărârea politică de limitare a importului de carte din țara agresoare și lupta împotriva contrabandei cu aceste cărți a creat niște noi pentru producția noastră de carte, noi posibilități. Este foarte bine că pe piață sunt mult mai multe cărți în ucraineană, că a crescut volumul literaturii traduse. În sfârșit, oamenii citesc tot mai mult ucraineste.

Vreau să mai subliniez că „Legea educației” a îmbunătățit în mod substanțial condițiile pentru însușirea limbii de stat de către minoritățile naționale. Stând ferm pe poziție în cadrul dialogului cu vecinii, trebuie să ascultăm părerea partenerilor noștri internaționali, a Comisiei de la Veneția și, ce e mai important, a minorităților din interiorul Ucrainei. Suntem deschiși discuțiilor oneste și dialogului, lucru corect odată ce am ales calea europeană. Căci, odată ce am ales-o, trebuie să acționăm europenește și să ascultăm vocea structurilor europene.

Stimate doamne și stimați domni,

Mulțumesc sincer membrilor Comitetului pentru desemnarea candidaților la Premiul „Taras Șevcenko”. Pentru obținerea acestui înalt premiu de stat au fost nominalizate aproape 70 de persoane și doar 8 dintre ele au câștigat cu succes această întrecere. Salut decizia Dvs. privind acordarea Premiului Național al Ucrainei „Taras Șevcenko” pe 2018. Decretul semnat de mine arată că și eu am susținut-o.

Prima de pe lista laureaților este scriitoarea, om de artă Emma Andrievska care, din motive obiective, nu a putut să vină din Germania pentru a fi, astăzi, împreună cu noi. Ea face parte din cei mai cunoscuți creatori ucraineni din Diaspora. Născută la Donețk, cea mai mare parte a vieții și-a petrecut-o în străinătate, dar purtând Ucraina în suflet și trăind pentru Ucraina.

Din memoriile cunoscutului slavist, lingvist,

istoric și critic literar Iuri Șeveliov se vede cât de complicat i-a fost să lucreze la catedrele de ucrainistică ale universităților Harvard și Columbia. Acum, munca lui Șeveliov este continuată de Serhi Plochii, doctor în științe istorice, director al Institutului Ucrainean de Cercetări din cadrul Universității, autorul cărții „Poarta Europei. Istoria Ucrainei de la războaiele sciților până la independență”. Această cercetare științifico-publicistică fundamentală a istoriei Ucrainei a fost editată inițial în engleză, iar apoi și în ucraineană, fiind extrem de apreciată de mediul științific din Occident și din țară. Europa are nevoie de adevăr științific obiectiv despre Ucraina.

Îmi este la fel de plăcut să amintesc numele altui laureat – compozitorul Viktoria Poliova. În opinia muzicologilor, compozițiile sale sunt unele dintre cele mai bune în peisajul general al muzicii ucrainene contemporane. Muzica pentru cor s-a îmbogățit cu o adevărată capodoperă – simfonie corală pe texte canonice „Cântări luminoase”.

La secțiunea „Arte vizuale”, membrii Comitetului și-au dat majoritatea voturilor cunoscutului artist, ale cărui opere sunt expuse în numeroase galerii din lume, Pavlo Makov. Creația sa metaforică din punctul de vedere al conținutului și semnificației „Raiul pierdut” este o avertizare a pictorului asupra posibilității pierderii Patriei dacă nu te unești la timp. Această avertizare este exprimată cu măiestrie prin mijloace expresive ce reprezintă dovada unui talent original al artistului. Dar, oare ce ne învață Taras Șevcenko? „Îmbrățișați, frații mei, pe cel mai mic frate” – același Iuri Șeveliov aprecia că aceste cuvinte reprezintă „concepția de unitate națională”.

Vreau să închei prezentarea laureaților din acest an ai Premiului Național cu numele celor patru creatori ai filmului documentar ucrainean. Este vorba de regizorul ciclului de filme documentare istorice consacrate Revoluției Demnității, Volodymyr Tychyi, și de coautorii lor, operatorii Iuri Hruzinov, Iaroslav Pilunskyi și Serhi Stețenko. Cu riscul pierderii vieții, voi ați filmat evenimente cruciale din istoria Ucrainei, surprindeți cu camera momente de eroism ale ucrainenilor. Vreau să vă mulțumesc vouă, prieteni, și întregii asociații „Babilon '13” pentru curaj și înaltul profesionalism.

În zilele șevcenkiene din îndepărtatul an '58, Ivan Bahreanyi scria că adevăratul monument închinat lui Șevcenko nu vor constitui munți de țărână și fluvii de balsam, nu stane de granit rece și de bronz fără strălucire, ci „focul libertății, triumful unei nații descătușate, realizarea mării idei a marelui Proroc: „Doar în casa ta-i dreptatea”.

Ucraina independentă este cel mai bun monument închinat lui Șevcenko.

Felicitează încă o dată laureații cu acordarea Premiului Național și urez tuturor multă sănătate, fericire, prosperitate, inspirație creatoare și noi realizări în folosul Patriei noastre.

Slavă lui Șevcenko!

Slavă Ucrainei!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape